

RUUSUNLEHTI ROSENBLADET

SUOMEN RUUSUSEURA RY • FINSKA ROSENÄLLSKAPET RF

3 • 2024

Lähetä sähköpostiosoitteesi jäsenvastaavalle Skicka din e-postadress till jasenvastaava@ruususeura.fi

Sisällysluettelo – Innehåll

- 3 Puheenjohtajan palsta
Ordförandens spalt
Michael Luther
- 4 Toimituksen pöydältä
Från redaktionsbordet
Eija Temmes
- 5 Ruusuntäyteinen kesä 2024
Den rosenfyllda sommaren 2024
Inger Kullberg
- 10 Nordic Roses 2024, WFRS Regional Convention &
Heritage Roses Konferens i Ruotsissa 2.–6.7.2024
Nordic Roses 2024, WFRS Regional Convention &
Heritage Roses Konferens i Sverige
Sanna Näsi
- 14 Nordic Roses 2024
Michael Luther
- 18 Kansainvälinen ruusuvierailu Kirkkonummella
Internationellt rosenbesök i Kyrkslätt
Mira Strandberg
- 22 Tosi unelma
En önskedröm
Eija Temmes
- 24 Ruusuvisa
Roskviss
Märtha Vesterback
- 26 Hallitsemattomasti leviävä kurtturuuu – kaunistus vai kauhistus?
Den hejdlöst expanderande vresrosen – skönhet eller odjur?
Sara Lampi, Miia Jauni & Sannakajsa Velmala
- 32 Avoimet ruusupuutarhat 2024
Öppna trädgårdar 2024
Michael Luther, Aulis Räisänen & Eija Temmes
- 34 Äänestä suosikiruusuasi!
Rösta fram din favoritros!
Michael Luther
- 38 Paikallisryhmät tiedottavat
Lokalgrupperna informerar
- 38 Jäsenyys pohjoismaisissa ruususeuroissa
Medlemskap i de nordiska rosensällskapen

Kansikuvat / Omslagsbilder

Etukansi / Framsidan: Ruusukaari Jönköpings rosariosta. Kuva/Foto Michael Luther
Takakansi / Baksidan: Kuva/Foto Michael Luther

Ruusuhakemisto aukeaa!

Kun Ruususeura avasi joitakin vuosia sitten uudet nettisivut, moni kyseli, mihin ruusuhakemistosi-
vut hävisivät. Hakemisto oli ollut mieleinen tietolähde. Uusi IT-todellisuus vaati kuitenkin uusia ratkaisuja. Ajatellun ratkaisun toteuttaminen osoittautui sekä aikaa vieväksi että kalliiksi.

Niinpä onkin vaatinut aikaa laatia uusi hakemisto verkkoon. Borisoffin ja Rikalan säätiöiltä saadun tuen ansiosta ollaan onneksi nyt niin pitkällä, että hakemisto voidaan avata. Se toimii suomeksi ja ruotsiksi.

Hakemiston on tarkoitus tarjota Suomen puutarhailijöille käytännöllistä, yksinkertaista ja laadukasta ruusutietoa, joskaan ei täydellisen kattavia kuvauksia eri ruusulajeista. Tiedot perustuvat soveltuvaan kirjallisuuteen ja käytännön kokemuksiin. Painopiste on suomalaisissa ruusuissa ja erityishuomio talvenkestävyydessä. Tiedot voivat olla kullannarvoisia ruusuhankintoja tehtäessä, kun useinkaan saatavilla ei ole hyviä lajikuvauksia. Ruususeuran aiempi puheenjohtaja on tehnyt suuren työn kootessaan tietoja jakuvia ruusista hakemistoon. Kiitos tästä, Eila!

Mutta, hakemisto ei ole täydellinen eikä valmis. Siihen sisältyy nyt 630 ruusun tiedot, ollaan kaukana täydellisestä tietovarannosta. Niinpä hakemistoa täydennetään jatkuvasti.

Tiedot, jotka nyt on viety hakemistoon, ovat Ruususeuran luotettaviksi arvioimia. Esimerkiksi talvenkestävyyttä koskevat tiedot perustuvat monessa kohtaa puutteellisiin lähteisiin ja niihin on paras suhteutua suuntaa-antavina. Jotta hakemistosta saataisiin paras mahdollinen hyöty, on sitä täydennettävä siihen luetteloituja ruusuja koskevalla kokemustiedolla. Missä päin Suomea ruusun, jonka haluaisin puutarhaani, voi olettaa pärjäävän? Meille, jotka ylläpidämme hakemistoa, on tärkeää saada eri puolelta maatamme palautetta ruusujen selviytymisestä. Hakemistosivuilla on tekstikenttä, johon voit kirjata havaintosi. Samassa yhteydessä toivomme luonnollisesti saavamme sopivat taustatiedot.

Missä puutarha sijaitsee? Millä kasvuvyöhykkeellä?

Mitä ruusuja sinulla on?

Miten olet niiden suhteen onnistunut?

Miten ne selviävät talvesta?

Kun jaat kokemuksiasi tietoa, voimme päivittää ruusuhakemistoa kaikkien ruusunystävien yhteiseksi hyväksi.

Hakemisto avautuu 1.10.2024. Löydät sen helpoimmin Ruususeuran kotisivujen kautta. Voit myös avata sen suoraan osoitteessa <http://ruusut.ruususeura.fi>

Rosregistret öppnas!

När Rosensällskapet för flera år sedan förnyade sina webbsidor var det många som frågade varför sidorna med uppgifter om rosor försvunnit. Registret hade varit en omtyckt källa till information om rosor. Den nya IT-verkligheten krävde ändå nya lösningar.

Lösningar som visade sig vara både arbetsdryga och kostsamma. Det har därför tagit tid att bygga upp ett nytt rosregister på nätet. Tack vare ett generöst understöd från Borisoffs och Rikala's stiftelser har vi nu kommit så långt att registret kan öppnas. Det fungerar både på finska och svenska.

Målsättningen med registret är att ge trädgårdsodlare i Finland en praktisk, enkel och möjligast korrekt information om olika rosor. Uppgifterna i registret är ingen fullständig beskrivning av varje ros. De är baserade på tillgänglig litteratur och praktisk erfarenhet. Tyngdpunkten är på våra finländska förhållanden, med speciellt fokus på vinterhårdigheten. Det är uppgifter som kan vara guld värda när man skall välja ros, men ofta saknas i rosbeskrivningar. Rosensällskapets förra ordförande har gjort ett stort arbete med att sätta in uppgifter om och bilder av rosor i registret. Tack för det Eila!

Men, registret är varken fullständigt eller färdigt. Det finns nu ca 630 rosor i det. Det är långt ifrån alla rosor som kan odlas i Finland. Registret kommer därför att kontinuerligt kompletteras med uppgifter om flera rosor.

De uppgifter som nu finns i registret är sådana som vi i Rosensällskapet bedömt som trovärdiga. Uppgifterna om t.ex. vinterhårdighet är ändå i många fall baserade på knapphändig bakgrundsinformation och kan i bästa fall ses som riktgivande.

För att registret skall fungera på bästa möjliga sätt behöver det kompletteras med erfarenheter av de rosor som finns i registret. Frågan om vinterhårdighet är speciellt brännande. Var i Finland klarar sig den ros jag skulle vilja ha i min trädgård?

Vi som upprätthåller registret behöver få information om hur rosor klarar sig i olika delar av landet. På registersidorna finns ett fält där du kan dela med dig av dina erfarenheter. Då vill vi naturligtvis också ha lite bakgrundsinformation.

Var ligger trädgården, växtzon?

Vilka rosor har du?

Hur har de lyckats?

Hur klarar de vintern?

Genom att dela med dig av din erfarenhet kan vi kontinuerligt komplettera uppgifterna i rosregistret och förbättra informationen, till glädje för andra rosälskare.

Rosregisteret öppnas 1.10.2024. Rosregistret hittar du enklast via Rosensällskapets nätsida. Du kan också gå in direkt på adressen: <http://ruusut.ruususeura.fi>

Hyvästi kesä, tervetuloa syksy

Ruusunystävien näkökulmasta kesän päätäpaus oli tietysti Kalmarissa järjestetty The World Federation of Roses Societyn (WFRS) kongressi Nordic Roses 2024*. Tapahtumaa isännöi Ruotsin Ruususeura kongressiretkien kohdemaiden Suomen ja Norjan Ruususeurojen kanssa yhteistyössä. Näistä ainutkertaisista kokemuksista kertovat Michael Luther, Sanna Näsi ja Mira Strandberg artikkeleissaan. Myös Inger Kullberg matkaili läntisessä naapurimaassamme. Hänen artikkelinsa näkemisenarvoisista ruusutarhoista voisi sopia luettavaksi vaikkapa vinkkinä ensi kesää jo suunnitteleville!

Minun ruusumatkani suuntautui Varsinais-Suomen ja Satakunnan rajaseuduille. Vampulassa pääsin tutustumaan Kotajan ruusutilaan, jollaista en voinut kuvitella Suomessa olevankaan. Ihmeteltävää riitti paitsi ruusupensaiden määrässä, myös viljelyn tarkoituksiperissä. Tästä kerron seuraavassa numerossa. Samalla matkalla, toisena heidänä heinäkuun päivänä, sain Hongiston taimistolla käydessäni kuulla isäntävään kertomuksen Unelmasta. Kun ruusu saa nimekseen Unelma, voi aavistaa, että takana on vaiheikas tarina.

Avoimet Puutarhat -tapahtuma on vakiinnuttanut asemansa kesäisen Suomen ykköstapahtumana. Kyllä, näin on. Mikään muu yksipäiväinen tapahtuma ei yllä yhtä suureen kävijämäärään, joka tällä kertaa oli noin 70 000, kun porttinsa yleisölle avasi osapuilleen 600 puutarhaa. Muutama ruususeuralainen kertoo kokemuksistaan tapahtumaisäntinä ja -emäntinä aiheeseen liittyvässä jutussa.

Varovasti, varovasti poimi elon ruusuja, sillä kauneimmankin ruusun alla piilee piikki pistävä.

Lapsuudesta tutun vertauskuvallisen muistovärssyn voi tulkita monella tavalla. *Ei niin kaunista ruusua, ettei sen piikkejä olisi syytä varoa... Ei niin ruusuista maailmaa, etteikö jokin vaara vaanisi... Ei edes ruusuista saa nauttia ilman muistutusta uhkista ja vaaroista...* Rosa rugosa, kurtturuusu, on tämän ajatusketjun konkretisoituma. Suloinen ruusu, piikikäs ruusu, rakastettu ruusu, kielletty ruusu. Kurtturuusun kaksi muotoa, punakurtturuusu *Rosa rugosa f. rugosa* ja valkokurtturuusu *Rosa rugosa f. alba* on säädetty kansallisesti haitallisiksi vieraslajeiksi. Miksi – siitä kertovat Luonnonvarakeskuksen asiantuntijat Sara Lampi, Miia Jauni ja Sanna-kajsa Velmala.

On ihana elää maassa, jossa vuodenaikojen vaihtelu säätelee elämän menoa, luo siihen rytmin ja rakenteen. Mikä muuten on sinun mielivuodenaikasi? No, eipä ollut kovin-kaan vaikea arvata! Kesä on tietysti ihanista ihanin ja vaikka jokaisella vuodenaajalla on oma antinsa ja tenhonsa, pyrkivät kesä ja kesämuistot mieleen joka käännteessä, jopa syksyn vasta alkaessa. Ihmekö siis, että kesä on pääroolissa myös tämän Ruusunlehden syysnumeron artikkeleissa... tästäkin huolimatta: hyvä syksyä!

* <https://www.nordicroses2024.com>

Farväl sommar, välkommen höst

Sommarens huvudevenemang för oss rosvänner var naturligtvis The World Federation of Roses Societies (WFRS) kongress Nordic Roses 2024*, som hölls i Kalmar, Sverige. Vård för evenemanget var Svenska Rosensällskapet i samarbete med rosensällskapen i Norge och i Finland, till de länderna ordnades sedvanliga rundresor före och efter kongressen. Michael Luther, Sanna Näsi och Mira Strandberg berättar om de här unika upplevelserna i sina artiklar här i tidningen. Även Inger Kullberg har varit på resa i vårt västra grannland. Ni som planerar en resa inkommande sommar kan lämpligen läsa hennes artikel om sevärda rosträdgårdar som inspiration!

Min rosresa gick till gränstrakterna mellan Egentliga Finland och Satakunta. I Vampula hade jag möjlighet att bekanta mig med Kotajas rosgård, jag hade aldrig kunnat föreställa mig att något sådant finns i vårt land. Det fanns mycket att förundras över, inte enbart antalet rosbuskar, utan också över syftet med odlingen. Jag berättar om denna upplevelse i Rosenbladets nästa nummer. På samma resa, en annan skön sommar dag, fick jag lyssna på värdparet på Hongiston taimisto som berättade om rosen Unelmas bakgrund. När en ros får det namnet (önskedröm på svenska) anar man att det finns en mångskiftande historia att berätta. Den kan du också läsa om i den här tidningen.

Öppna Trädgårdar har etablerat sig som sommarens främsta evenemang i Finland. Jovisst, det stämmer. Inget annat evenemang som pågår under endast en dag når inte upp till ett så stort besökarantal, i år ungefär 70 000, när ungefär 600 trädgårdar öppnade sina portar. Några medlemmar i rosensällskapet berättar om sina erfarenheter som värdar och värdinnor i en artikel.

Du är rosen, jag är törnen, därför skriver jag i hörnen. Minnesversen som vi skrev åt varandra i barndomen kan tolkas på flera olika sätt. *Ingen ros är så vacker att det inte är skäl att akta sig för dess taggar... Det finns ingen rosenskimrande värld utan lurande faror... Det går inte ens att njuta av rosor utan att påminnas om hot och faror...* Rosa rugosa, vresrosen, är en konkretisering av den här tankekedjan. En söt ros, en taggig ros, en älskad ros, en förbjuden ros. Vresrosens två former, den röda *Rosa rugosa f. rugosa* och den vita, *Rosa rugosa f. alba* är nationellt klassificerade som skadliga invasiva arter. Varför – det berättar experterna från Naturresursinstitutet Luke, Sara Lampi, Miia Jauni och Sanna-kajsa Velmala om i en artikel.

Det är underbart att leva och bo i ett land där årstidernas växlingar reglerar livets gång, skapar rytm och struktur. Vilken årstid är din favorit, förresten? Tja, det är inte så svårt att gissa! Sommaren är förstås den underbaraste av alla och även om varje årstid har sina håvor och sin tjusning är det sommarminnena som tränger sig fram i varje situation, till och med när hösten står för dörren. Därför är sommaren i huvudrollen också i artiklarna i det här höstnumret av Rosenbladet... Trots allt detta: Ha en underbar höst!

* <https://www.nordicroses2024.com>

Arne Lundstad

Ruusuntäyteinen kesä 2024

Den rosenfyllda sommaren 2024

INGER KULLBERG teksti ja kuvat/text och foto – EIIJA TEMMES suomennos/översättning från svenska till finska

Avoimet puutarhat tapahtuma järjestettiin kesäkuun 16. Kun kuulin ajankohdasta arvelin pessimistisesti, että vain harva ruusu kukkisi tuolloin. Koska niin touko- kuin kesäkuustakin tuli lämmin, kukkivat spinosissimaruusut ja muut varhaiset kukkijat juuri tuohon aikaan. Netti-ilmoittautumisessa tapahtuneen kömmähdyksen vuoksi Björkelundin Ruusutarha ei osallistunut tapahtumaan. Laitoin sen sijaan ilmoituksen Facebook-ryhmään ja ystäville. Kävijöitä oli sopivasti ja päivästä tuli mukava. Tunsin ehtiväni hyvin ja kamaan tietoa ja kertomaan puutarhastamme vierailijoille.

Seuraava suuri tapaus puutarhassamme oli Michael Lutherin Suomeen järjestämä World Federation Rose Society -konferenssiin liittyvä matka (pretour). Torstaina kesäkuun 27. päivänä saimme, Bo-Erick ja minä, 42 in-nokasta ruusuhihmistä vieraiksi puutarhaamme. He olivat iloisia ja spontaaneja ja näyttivät viihtyvän kulkiessaan, katsellessaan ja kuvatessaan ahkerasti. Suurkiitos ryhmää luotsanneelle Michaelille, joka huolehti kaikesta.

Evenemang Öppna trädgårdaer arrangerades den 16 juni. När jag fick höra tidpunkten var jag pessimistisk och trodde att ett fåtal rosor skulle ha hunnit slå ut i blom till den dagen. Eftersom både maj och juni blev ovanligt varma så prunkade spinosissimarosorna och andra tidigt blommande rosor just då. Efter en miss vid anmälandet till Öppen Trädgård på nätet så fanns inte Björkelunds Rosengård med. Jag satte in meddelande på lokala Facebook-grupper + vänner så det blev en helt trevlig dag med lagom antal besökare. Jag upplevde att jag hann informera och berätta om vår trädgård för besökarna.

Följande stora händelse i vår trädgård var World Federation Rose Societys pretour som Michael Luther arrangerade i Finland torsdagsmorgon den 27. juni anlände 42 ivriga rosenmänniskor till Bo-Erics och min trädgård. De var glada oh spontana, fotograferade mycket och verkade trivas med att gå runt och titta och fotografera. Stort tack till Michael som ledde gruppen och såg till att allt fungerade.

Chinatown N.D. Poulsen, Danmark 1965 Floribunda-gruppen.

Ruusutarhat, joissa vierailin kesällä

Heinäkuun ensimmäisenä viikonloppuna kävin Hatanpäässä, historialliselle maaperälle perustetussa puistossa Tamperella. Kolmesta tilasta muodostuva Hatanpää mainitaan jo 1540. Sebastian Gripenberg on suunnitellut nykyisen, vuonna 1898 valmistuneen päärakennuksen. Hatanpään ruusutarha laadittiin istuttamalla 52 ruusua vuosina 1917–1973. Vuosina 1991–1992 puistossa toteutettiin perusteellinen uudistus, minkä jälkeen sieltä löytyy historiallisia ruusuja, köynnösruusuja sekä nykyaikaisia ryhmä-, pensas- ja maanpeiteruusuja, kaikkiaan 179 lajia ja lajiketta. Ryhmäruusut on istutettu pitkiin, kaareviin penkkeihin ja merkitty selkeästi. Historialliset ruusut kasvavat järveä kohti viettävän rinteen penkereissä. Köynnösruusut on sijoitettu seinustoille.

Syysmyöhällä ruusut suojataan öljyturpeella tai hiekansekaisella maa-aineksella. Lisäksi ne peitellään havunoksilla, jotka keräävät lunta ja suojaavat keväturingolta. Ryhmäruusuista parhaiten ovat talvehtineet 'Rody', 'Romanze', 'Aspirin Rose', 'Europeana' ja 'Roter Korsar', maanpeiteruususta puolestaan 'Yellow Fairy', 'Max Graf' ja 'Knirps'. Pensasruusuista huomioni kiinnittyi omistushalun herättävään 'Romantic Roadrunner'-rugosahybridiin. Erittäin kauniilla, nykyisin 'Belle Cathrineksi' kutsutulla Mustialaruusulla oli epätavallisen kauniinmuotoiset kukat.

Ruotsinmatkalle lähdin kaksoissisareni Eivorin ja vanhemman poikani Lassen kanssa. Eivor on innokas kuvaaja, joten meille sopii erinomaisesti matkustaa yhdessä. Lasse viettää aikaa enimmäkseen Mr. Googlen seurassa. Finnlinesin laiva saapui Kapellskäriin aamulla ja kuljettaja suuntasi auton keulan kohti Jönköpingiä. Viivähdimme Bergin sululla ja katselimme sulkuliikennettä Götan kanavalla. Lounas nautittiin Grännan maalauksellisessa pikkukaupungissa, minkä jälkeen kävimme erittäin mielenkiintoisessa museossa Huskvarnassa.

Rosenlund Rosarium

Jönköpingissä, Vätternin helmi, sijaitsee vanhan Rosenlundin kartanon luonnonkauniissa ympäristössä. Rosario perustettiin 1987, jolloin ensimmäiset ruusut istutettiin.

Geschwinds Schönste Rudolf Geschwind, Ungern ca 1900 Multiflorahybrid.

Rosengårdar jag besökt under sommaren

Första veckoslutet i juli besökte jag Hatanpää park i Tammerfors. Den är anlagd på historisk mark. Hatanpää finns omnämnd redan 1540. Den bestod då av tre gårdar. Det nuvarande karaktärshuset ritades av Sebastian Gripenberg och blev färdigt 1898.

Hatanpääs Rosengård anlades 1971–1973. Då planterades 52 olika rosor. 1991–92 grundrenoverades parken och innehåller nu, historiska rosor, klätterrosor och moderna rabatt- busk- och marktäckande rosor. Totalt finns det 179 olika arter och sorter. Rabattrosorna i vackert i långa böjda rabatter, alla är tydligt märkta. De historiska rosorna är planterade i terasser som sluttar ner mot sjön. Klätterrosorna är planterade mot en vägg.

Sent på hösten täcker man rosorna med oljetorv eller med sandblandad jord. Dessutom skyddas rosorna med barrkvistar som samlar snö samt skyddar mot vårsolen. Bäst har man lyckats med att övervintra att övervintra 'Rody', 'Romanze', 'Aspirin Rose', 'Europeana' och 'Roter Korsar' bland rabattrosorna samt 'Yellow Fairy', 'Max Graf' och 'Knirps' bland marktäckande rosor.

Av buskrosorna fäste jag uppmärksamhet vid Rugosa-hybriden 'Romantic Roadrunner' den väckte habegär. Ett mycket vackert exemplar av Mustialarosen som numera heter 'Belle Catherine'. Den hade ovanligt välformade blommor.

Resan till Sverige företog jag med min tvillingsyster Eivor och äldre sonen Lasse. Eivor är också en ivrig fotograf så det passar oss båda bra att resa tillsammans. Lasse fördriver tiden med att umgås med Mr. Google.

Finnlines båt anlände tidigt på morgonen till Kapellskär och chauffören styrde bilen mot Jönköping. Vi gjorde ett uppehåll vid Bergs slussar och tittade på båtar som slusades i Göta kanal. Vädret var varmt och soligt. Lunch åt vi i den pittoreska småstaden Gränna. Sedan blev det museibesök i Huskvarna, mycket intressant.

Rosenlunds Rosarium

I Jönköping, "Pärnan vid Vättern", ligger Rosenlund Rosarium. Starten för rosariet skedde 1987, då planterades

Super Star M. Tantau Tyskland 1960 Tehybrid-gruppen.

Simrishamnin ruusutori. Rosentorg i Simrishamn.

Sittemmin aluetta on laajennettu ja nykyisin siellä on 550 ruusulajiketta, jotka edustavat kaikkia lajiryhmiä, kauniisti istutettuina penkeissä tai köynnöstämässä kaarissa tai suurissa puurakennelmissa. Eräs osasto on varattu POM (Programmet för odlad mångfald) -ruusuille. Vuonna 1993 laaditun lummelammen äärellä kasvaa perennoja, kuten daalioita ja liljojasekä kesäkukkia. Jämäkät puksipuupensaat ympäröivät Istutuksia. Kaikki ruusut on varustettu kunnollisin nimikyltein. Istutuksia paranellaan jatkuvasti. Huonosti pärjääviä lajeja korvataan kestävämmillä. Alueella on kaksi kahvilaa. Puisto on vastustamattoman kaunis, erityisesti viehätyn köynnösrusuista. Sisään pääse ilmaiseksi.

Fredriksdalin puutarha ja museot

Fredriksdal on laaja alue rosarioineen, museoineen ja eläimineen. Oikeastaan saadakseen vastinetta rahalleen siellä olisi paras viettää koko päivä. Rosario on uusittu viime käyntini jälkeen. Vuonna 1977 Lars-Åke Gustafsson sai tehtäväkseen perustaa rosario Fredriksdaliin. Tuolloin hän koki olevansa aivan noviisi ruusuasioissa. Sittemmin hän totisesti on ottanut aiheen haltuunsa ja on ruusujen erityisasiantuntija ja julkaissut muun muassa kolme kirjaa, joiden aiheena ovat pohjoisten puutarhojen ruusut. Rosariota on uusittu moneen otteeseen vastaamaan ajan tarpeisiin. Pääsisäänkäynnistä tultaessa vasemmalla on historiallisten ruusujen penkit sekä ruusupergola. Oikealle puolelle ruusut on istutettu värien mukaan. Valkoiset, punaiset, aprikoosinväriset ja keltaiset, vaaleanpunaiset ja purppuraiset. Kaiken kaikkiaan lajeja on 350 ja yksittäisiä ruusuja 1500. Useimmat niistä tuoksuvat. Bonuksena käynnille rosariossa on Flora Linnean myyntipaikka. Tuomisina kotiin toin 'Dr. Selma Lagerlöf' -rugosahybridin.

Itse asiassa tavoitteenamme oli käydä tapaamassa Lundissa asuvia sukulaisiamme. Ehdimme vieläpä nähdä tuomiokirkon ja kasvitieteellisen puutarhan. Alestenar oli historiansa vuoksi vaikuttava alue.

de första rosorna, sedan dess har man utvidgat. Nu finns det 550 olika rosor i rosariet som representerar alla olika rosgrupper. De är vackert planterade i bäddar, klänger på rosenbågar eller i stora träkonstruktioner. En avdelning har reserverats för POM rosor (Programmet för odlad mångfald). Vid den lilla näckrosdammen som anlades 1993 finns perenner, dahlior, liljor och sommarblommor. Planteringarna omges av strama buxbomhäckar. Alla rosor har föredömliga namnskytalar. Förändringar görs kontinuerligt, mindre härdiga sorter tas bort och ersätts med nya. På området finns två kaféer. Parken är oemotståndligt vacker speciellt imponerad är jag över de fina klätterrosorna. Inträde till parken är gratis.

Fredriksdal museer och trädgårdar

Fredriksdal är ett vidsträckt område med rosarium, olika museer och djur. Egentligen borde man spendera hela dagen där för att få valuta för hela inträdesavgiften. Rosariet har förnyats sedan jag senast besökte det. 1977 fick Lars-Åke Gustafsson i uppdrag att starta ett rosarium på Fredriksdal. Han upplevde att han var en novis på rosor. Men det har han minsann tagit igen, idag är han expert på området, har gett ut många böcker bl.a. 3 öcker i serien om rosor för Nordiska trädgårdar. Rosariet har lagts om flera gånger för att motsvara dagens krav. Till vänster om huvudingången finns rabatter med historiska rosor samt en rosenpergola. Till höger om gången är rosorna planterade efter färg. Vita, röda, gul/aprikosa och rosa/cerise. Det finns 350 olika rossorter och 1500 plantor. De flesta doftar. Som bonus på besöket i Fredriksdal så finns Flora Linnea försäljning där. Som souvenir fick rugosa-hybriderna 'Dr. Selma Lagerlöf' följa med hem.

Målet för vår resa var egentligen att hälsa på släktingar i Lund. Dessutom hann vi se Domkyrkan och Botaniska trädgården. Ales stenar var ett historiskt imponerande område.

Simrishamnin ruusutori

Löysin sattumalta Facebookista ruusutoria koskevan ilmoituksen, joka herätti kiinnostukseni päästä käymään siellä. Österlenrosor-yhdistyksen tehtävänä on inventoida Österlenin seudun vanhanajan ruusut, joita tähän mennessä on ehditty tunnistaa 200. Vuonna 2009 vihittiin käyttöön Simrishamnin rosarion Ruusupankki. Pyrkimyksenä on tallentaa inventoiduista ruusuista 130 arvokkainta. Monet niistä ovat ainutkertaisia, toiset vanhoja, tunnettuja lajeja. Ruusutori on avoinna vuorokauden ympäri ja sisäänpääsy ilmainen.

Kristanopelin Ruusukatu

Tanskalaisesta kaupungista suloiseksi ruotsalaiseksi kyläksi – näin Kristanopelin matkailutoimisto markkinoi kaunista kyläänsä. Olin siellä viime vuonna Kalmarin ruusuviikonlopun yhteydessä ja halusin nyt näyttää paikan siskolleni ja pojalleni. Tanskan kuningas Kristian IV perusti kaupungin vuonna 1599 aikana, jolloin seutu kuului Tanskalle. Nyt pieni kylä on osa Kalmaria ja kesäisiä turistien suosiossa, mistä johtuen sieltä oli vaikea löytää pysäköintipaikkaa.

Vuonna 2021–2022 Ruotsin Ruususeuran paikallisryhmä Sydostrosen yhdessä Jämjön puutarhayhdistyksen kanssa inventoi kylän ruusut. Kaikkiaan 150 ruususta 120 on saanut nimen ja 70 nimikyltin EU:n tuella. Ruusut kukkivat runsaasti ja me kuvasimme ahkerasti. Tämän jälkeen nautimme iltapäivävilipalan eräässä konditoriassa.

Yövyimme Kalmarissa, jonka mahtavan linnan rakentaminen aloitettiin 1180 puolustustornista. Seuraavan vuosisadan lopulla rakennettiin linna kehämuureineen Magnus Ladonlukon toimesta. Kalmarin unioni solmittiin 1397 kuningatar Margareta hallintokaudella. Yövyttyämme teimme retken Öölannin saarelle, mutta palasimme pian ja suuntasimme matkamme pohjoista kohti, koska alueelle oli annettu kaatosadevaroitus.

Valdemarsvikin rosario

Löysin nettihaulla tämän rosarion Norrköpingistä, jossa yövyimme. Itägöötanmaalla sijaitseva Valdemarsvikin kunta omistaa rosarion. Löysin netistä myös erinomaisen luettelon nähtävänä olevista ruusuista sekä niiden sijaintitiedot. Kauniit portit johtavat eri suunnista istutuksille. Pensaat ovat koosta päätellen kohtalaisen vanhoja. Toisinaan oli vaikealöytää nimikylttejä, jotka piiloutuivat kasvustojen alle. Löysin itselleni aiemmin tuntemattoman pohjoisamerikkalaisen *Rosa foliosa* -villiruusun. Rosariossa kasvaa 250 ruusua, jotka edustavat 180 lajia. Kaikki ne pärjäävät Ruotsin III ja IV vyöhykkeillä. Pieni ja näkemisenarvoinen rosario!

Olin aikeissa vierailla myös Himmelstalundin rosariosa. Olin lukenut, että se on maailmankuulu, vaikkakaan moni norrköpingiläinen ei sitä tunne. Valitettavasti emme löytäneet sitä – vaikutti, että opaskyltit olivat puutteellisia emmekä myöskään löytäneet paikan osoitetta mistään. Saimme tyytyä riimukirjoituksiin ja vierailuun Gripsholmin linnassa. Gripsholmin linnassa on kansallinen kuninkaiden ja tunnettujen henkilöiden muotokuvakokoelma. Tämän jälkeen oli aika palata Kapellskärin ja Naantalin kautta kotiin. Valtavan onnistunut matka!

Rostorget i Simrishamn

Av en slump hittade jag en notis på Fb om Rostorget och min nyfikenhet väcktes att få besöka stället. Förningen Österlenrosor uppgift är att inventera rosor i Österlenområdet. Hittills har de hunnit inventera mer än 200 gammaldags rosor. Sommaren 2009 invigdes en rosbank på Rostorget i Simrishamn. Man försöker bevara 130 av de mest värdefulla inventeringsrosorna. Många av dem är unika medan andra är gamla välkända sorter. Rosrorget är öppet dygnet runt och inträdet är fritt.

Rosengatan i Kristanopel

Från dansk stad till gullig svensk by, så marknadsför turistbyrån i Kristanopel sin vackra by. Jag var där i fjol i samband med Rosenhelgen i Kalmar och ville nu visa den för min syster och son. Det var den danska kungen Christian IV som grundade staden 1599, området var då danskt. Nu är det en liten by som hör till Karlskrona och älskas av turister sommartid, det var svårt att hitta parkeringsplats. 2021–22 inventerade Svenska Rosensällskapets lokalgrupp Sydostrosen tillsammans med Jämjö trädgårdsförening rosorna i byn. Av 150 rosor har 120 fått namn och 70 stycken namnskyltar med bidrag av EU. Rosorna blommade rikligt och vi fotade flitigt. Sedan passade vi på och ta eftermiddagsfika på ett litet konditori.

Vi övernattade i Kalmar och besökte det praktfulla slottet som började byggas 1180 då ett försvarstorn kom till. Mot slutet av 1200-talet byggdes ett slott med ringmur av Magnus Ladulås. Kalmarunionen bildades 1397 med Drottning Margareta som regent. Efter övernattnings tog vi en kort tur till Öland men vi sökte oss snabbt norrut eftersom det varnades för skyfall i Kalmarområdet.

Valdemarsviks rosarium

Genom att på nätet söka rosarier i närheten av Norrköping där vi skulle övernatta hittade jag detta rosarium, det är kommunalt ägt av Valdemarsviks kommun som ligger i Östergötlands län. På nätet hittade jag en utmärkt lista på vilka rosor som finns planterades samt deras placering. Vackra portar från olika håll leder in till planteringarna. Buskarna är ganska gamla av storleken att bedöma. Ibland var det svårt att hitta namnskyltar då de var överväxta. Jag hittade en för mig ny vildros *Rosa foliosa* som härstammar från Nordamerika. I rosariet finns 180 rossorter och 250 rosor. De är alla härdiga till zon 3 och 4 i Sverige. Ett litet och mycket sevärt rosarium.

Jag hade också prickat in ett besök i Himmelstalunds rosarium. Jag hade läst att det är världsberömt men att få invånare i Norrköping känner till detta fina rosarium. Tyvärr hittade vi det aldrig, verkar vara dåligt skyltat och någon adress hittade jag inte heller. Vi fick nöja oss med hållristningar och ett besök på Gripsholms slott istället. Gripsholms slott har den nationella samlingen av kungaporträtt och kända personer. Sedan var det dags att åka till Kapellskär och ta båten hem till Nådendal. En mycket lyckad resa.

Valitse ruusujen hoitoon laadukkaat ja kestävät työkalut

Lyhennä ruusut syksyllä tasamittaiseksi ja puhdista penkin pinta pudonneista lehdistä.

Lisää uutta hiekkapitoista multaa tyville sekä talvensuojaturveta ennen suojausta.

Oksasakset sopivat leikkaamaan maksimissaan peukalon paksuisia oksia.

Ruusuharava on tehokas työkalu pensaiden alustojen ja ympäristön siistimiseen sekä mullan levittämiseen pienille aloille.

FISKARS

Fiskars puutarhatuotteet
fiskars.com

Nordic Roses 2024, WFRS Regional Convention & Heritage Roses Konferenssi Ruotsissa 2.–6.7.2024

Nordic Roses 2024, WFRS Regional Convention & Heritage Roses Konferens I Sverige

SANNA NÄSI teksti/text – MÄRTHA VESTERBACK käännös/översättning

Heinäkuussa osallistuin Ruotsin Kalmarissa Nordic Roses 2024 -tapahtumaan, jossa aiheena oli myös vanhat tai ehkä pikemminkin historialliset ruusut. Olen ruusuharrastussani aloittelija ja törmäsin tapahtumaan viime syksynä englantilaisen Historic Roses Groupin (HRG) kautta, jonka jäsen olen. Ilmoittauduin tapahtumaan heti, koska ajankohta oli sopiva, Ruotsi lähellä ja yhtenä puhujana oli englantilainen ruusuexpertti Michael Marriot. Hän oli tehnyt pitkän uran David Austinilla ja itselläni on useita David Austin -ruusuja viljelypallastallani. Tapahtumassa oli tiedossa luentoja sekä retkiä eri ruusutarhoihin Kalmarin lähellä ja kauempana Skoonessa ja Jönköpingissä. Kesän saapuessa olin myös liittynyt Suomen Ruususeuran jäseneksi.

Etukäteen tilaisuus jännitti tällaista aloittelijaa ”ruusupiireissä”. Mitä jos en tiedä tarpeeksi ruusuista ja kaikki muut ovatkin oikeita ruusuasiantuntijoita ja keskustelevat täysin ammattitasolla ja tieteellisin nimin. Kalmariin päästyäni alkujännitys osoittautui turhaksi. Vastaanotto oli hyvin lämmin ja tunsin itseni tervetulleeksi tilaisuuteen. Vaikka suurin osa ihmisistä tuntui tuntevan toisensa jo valmiiksi ja he olivat selvästi osallistuneet jo aikaisempien vuosien ruusukonferensseihin, ottivat he myös uudet tulokkaat hyvin vastaan. Suomesta paikalla oli itseni lisäksi vain Suomen Ruususeuran puheenjohtaja Michael Luther.

Kalmarin tilaisuutta edelsi pre-tour Suomessa ja sain paljon kehuja, miten hienosti kaikki järjestelyt täällä olivat sujuneet, kuinka hyvää ja tuoretta ruokaa oli tarjottu ja miten hienoja ruusutarhoja he olivat nähneet. Otin kiitokset vastaan ja sain olla ylpeä meidän ruususeurastamme, vaikka itse en ollut osallisena pre-tourissa tai sen järjestelyissä. Tässä samalla siis välitän ulkomaalaisten vieraiden kiitokset teille, jotka tapahtuman täällä päässä toteutitte! Onnistuitte täydellisesti, ainakin sen vuolaan kiitosten määrän perusteella, jonka sain vain sillä perusteella, että tulin Suomesta.

Tapahtuma alkoi tiistai-iltana Meet & Greet -tilaisuudella Kalmar-salissa ja varsinainen ohjelma alkoi sitten seuraavana aamuna kello yhdeksän samassa paikassa Maailman Ruususeurojen liiton WFRS puheenjohtajan Diane von Bergin ja tämän jälkeen Ruotsin Ruususeuran edellisen puheenjohtajan Svein Oddvar Osenin avaussoiloilla. Luennoitsijat olivat tunnettuja ruusuasiantuntijoita.

Ikävä uutinen itselle oli se, että Michael Marriot ei päässyt paikalle. Häntä tuurasi erittäin ansiokkaasti

I somras, i juli, arrangerades evenemanget ”Nordic Roses 2024” i Kalmar. Det övergripande temat var gamla eller snarare sagt historiska rosor. Jag är nybörjare i mitt rosin-tresse och råkade av en händelse se en annons om konferensen via Historic Roses Group (HRG), jag är medlem i gruppen. Jag anmälde mig omedelbart till evenemanget, eftersom tidpunkten var lämplig, Sverige är nära och en av talarna var rosexperten Michael Marriot från England. Han arbetade länge på David Austin Roses och jag har flera David Austin-rosor på min odlingslott. I programmet utlovades föreläsningar och utflykter till olika rosträdgårdar i närheten av Kalmar och på ännu längre avstånd till Skåne och till Jönköping. I början av sommaren anslöt jag mig också som medlem i Finska Rosensällskapet.

En nybörjare som jag var förstås lite spänd inför en så här stor tillställning i ”roskretsar”. Jag funderade i banor som ”tänk om jag inte vet tillräckligt mycket om rosor och alla andra är stora rosexperter och alla diskussioner går på hög proffsig nivå med vetenskapliga namn”. När jag väl kommit fram till Kalmar visade det sig att den där nervositeten varit helt onödig. Mottagandet var mycket varmt och jag kände mig välkommen. Även om en stor del av deltagarna verkade känna varandra sedan länge och tydligen hade deltagit i liknande rosokonferenser under årens lopp tog de också glatt emot nykomlingar. Finska Rosensällskapets ordförande Michael Luther deltog också, vi var de enda från Finland. I övrigt var antalet deltagare strax under 200 och det verkade som att de kom från världens alla håll.

Flera av deltagarna hade veckan innan huvudevenemanget i Kalmar varit på pre-tour i Finland, och jag fick en hel del positiv feedback om hur smidigt arrangemangen i vårt land hade fungerat, om den goda och fräscha maten som serverats och om alla de fina rosträdgårdar som resenärerna hade fått besöka. Jag tog emot allt beröm och jag fick vara stolt över vårt rosensällskap, även om jag själv inte deltagit i vare sig resan eller i hur den ordnades. Nu har jag möjlighet att förmedla de utländska besökarnas berömmande ord till alla er som stod för arrangemangen. Ni lyckades fullständigt, åtminstone utgående från de många lovord som jag fick ta emot bara för att jag är från Finland.

Evenemanget inleddes på tisdag kväll med Meet&Greet-tillställning i Kalmarsalen och det egentliga programmet började följande morgon klockan nio på samma plats.

Borgholmin linna. Kuva/Foto Linda Mate

englantilainen Martin Stott. Martin piti lyhyellä varoitusaajalla kiinnostavan luennon viktoriaanisen ajan naisista ruusunkasvattajina ja jalostajina miestensä varjossa. Charles Quest-Ritson esitelmöi ruusuista maalaustaiteesta ja onko niiden tunnistaminen maalauksen tai akvarellin perusteella edes realistisesti mahdollista, koska esimerkiksi tyylisuunnat ja värit voivat vaihdella huomattavasti eri aikakausien trendien mukaan. Charles Quest-Ritsonin vaimonsa kanssa kirjoittama opus *RHS Encyclopedia of Roses* (DK, 2003) löytyy myös omasta kirjahyllystäni.

Iltapäivällä teimme retken Öölannin saarelle Ruotsin kuninkaallisen perheen kesäasunnolle Sollideniin ja onnistuneelle illalliselle Borgholmin linnaan. Sollidenissa oli uuden ruusun nimenantotilaisuus, jossa tanskalainen ruusunjalostaja Rosa Eskelund nimesi uuden ruusulajikkeensa Ruotsin kruununprinsessa Victorian mukaan. Ruotsin kuninkaallisia ei paikalla näkynyt muuten kuin että kuningatar Silvia ajoi ohitsemme ja hänen turvamiehensä pyöräili auton perässä.

Seuraavana päivänä lähdettiin aikaisin aamulla kolmen linja-auton voimin kohti Skoonea. Ohjelman mukaan matka Kalmarista Alnarpin Yliopistolle kestäisi kolme ja puoli tuntia, mutta todellisuus osoittautui toiseksi. Matka kesti lähemmäs viisi tuntia, sää oli sateinen ja mukaan olimme saaneet pienet retkievää. Toiveikas retki-into tutustua POM-projektin ruusuihin hieman latistui kaatosateen ja nälän vuoksi, mutta toisaalta taas pienet vastoinkäymiset nostattivat yhteishenkeä. Tunnelmaa onneksi kohotti myös seuraava retkikohde, hurmaava Fredriksdals Rosarium Helsingborgissa, jolloin sadekin oli jo lakannut. Saimme kattavan ja hyvin järjestetyn opastuksen tähän ruusutarhaan. Lars-Åke Gustavsson on aikaisemmin toiminut tämän puutarhan kuraattorina ja esitteli pohjoisissa oloissa harvinaisen kiinaruusun *Rosa chinensis* var. *Spontanea*. Ruusu ei sillä hetkellä kukkinut ja näytti hyvinkin vaatimattomalta. Fredriksdalin puutarhan ja museon yhteydessä oli Flora Linnes-puutarhaliike. Heiltä löytyi kattava valikoima ruusuja kotiin viemisiksi. He ovat myös lisensoituja David Austin ja Kordes ruusujen kasvattajia.

Yön vietimme hotellissa aivan Helsingborgin keskustassa ja aikaisin seuraavana aamuna retki jatkui lyhyellä

Inledningsanförandena hölls av Diane von Berg, ordförande för World Federation of Rose Societies (WFRS) och av Svein Oddvar Osen, tidigare ordförande för Svenska Rosensällskapet. Alla föreläsare var kända och erkända rosexperter. Lars-Åke Gustavsson, Sverige, presenterade heltyckande resultaten från POM-projektet (Programmet för odlad mångfald) gällande rosor. Följande dag fick vi stifta bekantskap med den Nordiska genbanken och odlingen av POM-rosorna på en utflykt till Alnarp, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i Skåne, och rosträdgården där.

Tyvärr kunde inte Michael Marriot delta i konferensen, vilket var tråkigt. Han ersattes dock förtjänstfullt av Martin Stott, som med kort varsel kunde hålla en intressant föreläsning om kvinnor som rosodlare och -förädlare, i skuggan av sina män, under den viktoriaanska tiden i England. Charles Quest-Ritson föreläste om rosor i konsten och huruvida det är möjligt att identifiera rosor utgående från en oljemålning eller en akvarell eller om det alls är realistiskt värt ett försök eftersom till exempel stilriktningar och färgsättning kan variera stort enligt aktuella trender. I min bokhylla finns verket *RHS Encyclopedia of Roses* (DK, 2003), skrivet av ovannämnda föreläsare tillsammans med sin hustru.

På eftermiddagen gjorde vi en utflykt till den svenska kungafamiljens sommarresidens Solliden på Öland och dagen avslutades med en mycket lyckad middag på Borgholms slott. På Solliden hölls en högtidlig ceremoni där Rosa Eskelund, rosförädlare i Danmark, namngav sin nya ros efter Sveriges kronprinsessa Victoria. Några kungligheter fanns inte på plats, men drottning Silvia paraderade i bil förbi med sin livvakt, som tog sig fram på cykel.

Följande dag startade tre busslaster med konferensdeltagare iväg tidigt på morgonen mot Skåne. Enligt programmet skulle resan från Kalmar till Skåne och SLU i Alnarp ta tre och en halv timme, men verkligheten visade sig vara en annan. Resan tog närmare fem timmar, vädret präglades av regn och vi hade fått matsäck med oss i papperspåsar. Vår iver inför utflykten för att bekanta oss med POM-rosorna mattades av i viss mån på grund av regn och hunger, men å andra sidan stärkte de små motgångarna vår sammanhållning. Stämningen höjdes märkbart av besöket på rosariet vid Fredriksdals Museer och Trädgårdar

Rosa Eskelund ja ruusu 'Crownprincess Victoria'. Kuva/Foto Sanna Näsi

'Polyantha Fairy', Fredriksdalin rosarium. Kuva/Foto Sanna Näsi

vierailulla Sofieron linnaan ja sen upeaan puutarhaan. Tämän jälkeen olikin taas runsaasti linja-autossa istumista. Ympärillä kuului vaimeaa puheensorinaa ja siellä täällä tasaista kuorsausta. Rosenlundin Rosariumista Jönköpistä lähdimme Kosta Bodan lasitehtaan kautta takaisin Kalmariin. Nyt alkoikin jo tuntua siltä, että päätapahtuma oli istua linja-autossa ja tutustumiset ruusutarhoihin pikavisititejä. Retket Skooneen ja Jönköpingiin useaan puutarhaan olivat aika kunnianhimoinen tavoite Ruotsin Ruususeuralta. Koska, kuten tiedämme, Ruotsi on maantieteellisesti suuri maa ja välimatkat pitkiä, muodostui tästä "pikkuretkestä" maraton bussissa istumisessa. Tässä järjestelyssä eivät naapurimme oikein onnistuneet vaan mielestäni tekivät liian suurellisen suunnitelman.

Konferenssin viimeisenä päivänä palattiin taas luentojen pariin Kalmar-saliin. Englantilaisen amatööri ruusunjalostaja-avioparin Pauline ja Ray Martinin esitelmä amatööriruusunjalostajista oli valaiseva. Ruusunjalostaja voi olla kuinka ammattitaitoinen tahansa, mutta jos se ei ole hänen päätyönsä, on hänen tittelinsä "amatööri". Yllätyksekseni huomasin, että itseltänikin löytyy "amatööri" Chris Warnerin jalostama ruusu *R. Persica Hybrid* 'For Your Eyes Only'. Yhdysvalloissa sama ruusu löytyy nimellä 'Ringo All-Star'.

Kotimatkalta lähdin Göteborgin kautta ja sain osallistua vielä Norjaan suuntautuneen post-tourin ensimmäiseen päivään Göteborgin Rosariumissa. Ilokseni löysin siellä istutettuna tällekin konferenssille osallistuneen amerikkalaisen ruusunjalostaja Tom Carruthin ruusut 'Hanky Panky' ja 'Crazy for You'.

Maaailmankonferenssia voin suositella ihan kaikille ruusuista kiinnostuneille. Keskustelut ja esitelmät olivat mielestäni lopulta tapahtuman parasta antia. Aiheet olivat mielenkiintoisia, niistä oppi uusia asioita ja tapasi livenä "ruusumaaailman guruja". Keskusteluja käytiin

i Helsingborg, och då hade regnet också upphört. Vi fick en mångsidig och välstrukturerad guidning i rosariet. Lars-Åke Gustavsson har tidigare varit kurator för trädgårdarna på Fredriksdal och ansvarade då för uppbyggnaden av rosariet. Han presenterade bland annat den för nordiska förhållanden sällsynta *Rosa chinensis* var. *spontanea*. Rosen blommade inte vid det här tillfället och den såg mycket anspråkslös ut. I direkt anslutning till Fredriksdals Museer och Trädgårdar finns plantskolan Flora Linnea, med ett omfattande utbud av rosor till salu som lockade till inköp. Plantskolan har också licens för att odla upp både David Austin-rosor och rosor från Kordes.

Natten tillbringades på hotell i centrum av Helsingborg och tidigt följande morgon var det dags för ett besök på slottet Sofiero och den fantastiska trädgården där. Efter det besöket var det igen dags för en lång bussresa, präglad av både dämpat sorl och snarkningar. Resan till Rosenlunds rosarium i Jönköping kändes lång, och regnvädret fortsatte. Rundvandringen i rosariet blev kort, vilket var synd, eftersom det hade funnits massor att se där. En prisceremoni för utmärkelsen "Garden of Excellence" hölls, Rosenlunds rosarium tilldelades det hederstecknet vid världskonferensen i Adelaide, Australien, år 2022. Tyvärr regnade det, vilket gjorde att högtidligheterna gick många förbi. Från Jönköping styrdes kosan vidare via Kosta Bodas glasbruk tillbaka till Kalmar. Nu började det verkligen kännas så som att huvudevenemanget bestod av att sitta i buss och att besöken i olika rosarier endast var korta snabbvisiter. Att ordna den här långa resan till Skåne och Jönköping och trädgårdarna där var verkligen lite överambitiöst av Svenska Rosensällskapet, eftersom vi alla vet att Sverige är geografiskt stort och att avstånden är långa. Våra grannar lyckades inte så bra med de här arrangemangen, enligt mig var planerna alltför överilade.

Rosa 'Crazy for You'. Kuva/Foto Sanna Näsi

Rosa Hanky Panky. Kuva/Foto Sanna Näsi

Ruusunjalostajien paneeli, vasemmalta Tom Carruth Yhdysvalloista, Thomas Proll Kordesilta Saksasta, Jean-Luc Pasquier Sveitsistä ja Lukasz Rojewski Puolasta. Kuva/Foto Sanna Näsi

Opastusta Fredriksdalin rosariumissa. Kuva/Foto Sanna Näsi

paljon muistakin aiheista kuin vain ruusuista, esimerkiksi kamelioista ja hajuherneistä. Kuitenkin ruususeuroista löytyy paras porukka, totesi eräs Australiasta asti tullut pariskunta. Ruusuihmiset olivat iloista, kanssaihmisistään kiinnostunutta porukkaa, johon oli helppo päästä mukaan. Mukaan voi tulla vaikka olisi liikkeellä yksin, koska aina löytyy tuttuja ja seuraa. Ja näinhän se todella oli.

På konferensens sista dag återvände vi till föreläsningar i Kalmarsalen. Det äkta paret Pauline och Ray Martin, amatörrösförädlare från England, höll ett upplysnande föredrag om rösförädling på amatörnivå. En rösförädlare kan vara hur yrkeskunnig som helst, men om det inte är hans/hennes huvudsakliga jobb är titeln "amatör". Jag konstaterade till min förvåning att även jag har "amatören" Chris Warners ros *R. Persica hybrid* 'ForYour Eyes Only'. I USA har samma ros namnet 'Ringo All-Star'. Vi fick oss också till livs en ingående presentation av världskonferensen 2025 som hålls i Fukuyama i Japan, likaså av därpå följande världskonferens 2028 i Indien. Det bästa mer konferensen var enligt mig samtalen med andra deltagare och alla föreläsningar. Alla teman var intressanta, jag lärde mig mycket nytt och fick träffa många "gurun" i rosvärlden livs levande.

Jag åkte via Göteborg på hemvägen och fick på så sätt vara med om första dagen av post-tour-resan till Norge i rosariet i Göteborg. Till min stora glädje hittade jag där i planteringarna rosorna 'Hanky Panky' och 'Crazy for You', framtagna av Tom Carruth, rösförädlare i USA, som också deltog i konferensen. Jag kan rekommendera en världskonferens för alla som är intresserade av rosor. Rosmänniskor är ett glatt släkte, intresserade av sina medmänniskor, och det är lätt att bli du med dem. Våra diskussioner handlade inte enbart om rosor, även till exempel kamelior och luktarter var föremål för samtal. Enligt vad som sades är det ändå i rosensällskapen som man hittar det bästa sällskapet. Så konstaterade i varje fall ett par som rest ända från Australien till konferensen. Och man kan komma med även om man reser ensam, eftersom man alltid hittar nya bekanta och nytt sällskap. Och så var det verkligen!

Pergolakäytävä Fredriksdals rosariumissa. / Positivt var besöket på Sofiero med vackra parkplanteringar och trädgårdsanläggningar.

Nordic Roses 2024

MICHAEL LUTHER teksti/text — EIIJA TEMMES käännös/översättning

Monen vuoden suunnittelun jälkeen järjestettiin Nordic Roses 2024-kongressi 2.–6.7.2024 Kalmarissa Ruotsissa. Järjestäjänä toimi Ruotsin Ruususeura, Svenska Rosensällskapet, yhteistyössä World Federation of Rose Societies WFRS:n kanssa. Kongressin tavoitteena oli tehdä tunnetuksi Pohjolassa kasvatettavia ruusuja ja ennen kaikkea se valtava työ, jota on tehty 20 vuoden ajan POM - Programmet för Odlad Mångfald -hankkeen piirissä Ruotsissa kasvatettavien perinneruusujen kuvailemiseksi. Tämän työn tulokset on esitelty ”Rosarvet i den Nationella genbanken”-kirjassa.

Suunnilleen 170 ruusunystävää ympäri maailmaa saapui Kalmariin. Osa heistä oli mukana myös 'pre-tourilla', josta kerromme tämän lehden Kansainvälinen ruusuvierailu Kirkkonummella -artikkelissa ja johon palaamme Ruusunlehdessä myöhemminkin.

Efter flera års planering ordnades kongressen Nordic Roses 2024 i Kalmar i Sverige 2.–6.7.2024. Arrangör var Svenska Rosensällskapet i samarbete med World Federation of Rose Societies (WFRS). Målsättningen med konferensen var att lyfta fram rosorna i Norden med utgångspunkt i det enorma arbete som gjorts under mer än 20 år med att kartlägga kulturrosor i Sverige inom det så kallade POM projektet (Programmet för Odlad Mångfald). Resultatet har också redovisats i boken ”Rosarvet i den Nationella genbanken”.

Ca 170 rosälskare från hela världen kom till Kalmar. En del deltog också i en 'pre-tour' till Finland. Pre-touren kommer vi att återkomma till senare.

Programmet på konferensen innehöll några dagar föreläsningar och en tvådagars utflykt till Alnarp, Helsingborg (med övernattnig) och Rosenlunds Rosarium i Jönköping.

'Pustebacken' Alnarpin "ruusuarkistossa".

Konferenssin ohjelmaan sisältyi muutama luentopäivä ja kaksipäiväinen retki Alnarpin Helsingborgiin (yöpymiseen) ja Rosenlundin rosariumiin Jönköpingsissä.

Tärkeimmäksi esitykseksi muodostui **Lars-Åke Gustavssonin** luento, jossa hän kuvasi, miten Ruotsissa on koottu perinneruusuja koskevia tietoja. Keskeinen rooli työssä oli sadalla vapaaehtoisella, jotka saivat ihmisiä tuomaan "ruusulöytöjään" näytille lukemattomiin tilaisuuksiin. Monet inventoiduista perinneruusuista on hyvin viljelykelpoisia ja oletettavasti soveliaita myös Suomen oloihin.

Noin 700 ruusua tunnistettiin ja 300 niistä tallennettiin Alnarpin geenipankkiin, jonne teimme retken. Alnarpissa ruusuja säilytetään niin, etteivät ne sekoitu keskenään. Pyrkimyksenä on pitää tunnistetut perinneruusu "puhtaina" niin, etteivät ne risteidy ja lajiudu uusiksi lajikkeiksi. Valitettavasti Alnarpissa oli kaatosade eikä retki täyttänyt odotuksiani.

'Fönn' Kalmarin ruusupuistossa. Ruusau on islantilaisen Jóhann Pálssonin jalostama 1977.

Den viktigaste föreläsningen höll **Lars-Åke Gustavsson** då han beskrev hur man samlat in uppgifter om kulturrasorna i Sverige. En central roll hade de över 100 frivilliga som vid otaliga tillfällen bjöd in människor att komma och visa sina "rosfynd". Ca 700 olika rosor identifierades och av dem har ca 300 tagits tillvara i genbanken i Alnarp, som vi sedan besökte. I Alnarp bevaras rosorna så att de inte blandas upp med varandra. Man strävar på det sättet att hålla de identifierade kulturrasorna "rena" så att de inte sker korspollinationer med nya rosor som följd. Tyvärr ösregnade det när vi besökte Alnarp så besöket blev inte det jag förväntat mig. Flera av de kulturrasor som identifierades i projektet är mycket odlingsvärda och kunde med fördel odlas i Finland.

Efter Gustavssons föreläsning uttryckte flera sin beundran över det stora arbete man gjort. Någon frågade också hur dyrt det blivit. Största delen av arbetet har gjorts av frivilliga utan ersättning och staten har bidragit med att täcka en del kostnader.

Peter Boyd höll en synnerligen sakkunnig föreläsning om spinosissimarosor på 1800-talet och den nordiska dimensionen. Han framhöll att de som kallas för 'Scot's Roses' är de låga spinosissimarosorna som naturligt finns bl.a på de brittiska öarna och ofta på sandiga stränder. De höga spinosissimarosorna, som vi har i Finland, har ett östligt ursprung. Spinosissimarosorna hade en glansperiod på 1800-talet när det förädlades fram ett stort antal. Perioden blev dock kort när andra rosor tog över i rosförädlingen.

Alnarpin ruusukokoelmaa.

Peter Boyd piti erinomaisen asiantuntevan luennon 1800-luvun spinosissimaruusuista ja niiden pohjoismaisista piirteistä. Hän selvitti, että 'Scot's Roses' -nimi tarkoittaa matalia, luonnonvaraisesti brittiläisillä saarilla, usein hiekkamaassa kasvavia spinosissimaruusuja. Suomessa kasvavat korkeat spinosissimat ovat itäistä alkuperää. Spinossimaruusujen loistokausi ajoittuu 1800-luvulle, jolloin niitä jalostettiin suuria määriä. Kausi jäi lyhyeksi, kun jalostajien mielenkiinto siirtyi muihin ruusuihin. Spinossimat ovat kestävyytensä ansiosta nousseet nyt uudestaan kiinnostuksen kohteiksi.

Ray Martin tarjosi vauhdikkaan esityksen brittiamatöörien roolista ruusujalostuksessa. Hän nosti esiin tunnettuja, amatöörijalostajien aikaansaamia ruusuja, joista monella on ollut merkistystä ammattijalostajien käyttäessä niitä vanhempina jatkojalostaessaan uusia lajikkeita.

Helle Nebelong Tanskasta puhui *vihreän* merkityksestä aistikokemuksille kaupunkimaisessa ympäristössä. Urbaanien tilojen tarjoamat "asymmetriset" luontokokemukset ovat tärkeitä hyvinvointimme kannalta. "Tiiviin" kaupunkirakenteen suosiminen ei ole hyväksi. Monelta taholta viestitään tarpeesta saada luonnonläheisiä tiloja kaupunkeihin.

Kaksipäiväiseen Alnarpin - Jönköpöngin retkeen sisältyi niin pettymyksiä kuin huippuhetkiäkin. Kuudentoista tunnin bussimatka ei ole paras tapa käyttää konferenssiaikaa. Sateen vuoksi vierailukohteetkaan eivät pystyneet kokonaan kompensoimaan pitkää istumista bussissa.

Fredriksdalin rosariumissa Helsingborgissa sade lakasi ja saatoimme nauttia ruusujen moninaisuudesta ja asiantuntevien oppaiden kertomuksista. Meille kerrottiin, että menetelmäksi on siellä valittu "ekologinen" viljely. Ruiskutuksista on luovuttu ja luotetaan siihen, että hyvä maanlaatu ja tasapainoinen ravitsemus tuottavat parhaan

Nu har spinosissimarosorna fått en viss återupprättelse när man vill ha hårdiga rosor.

Ray Martin bjöd på ett fartfyllt föredrag om de brittiska amatörernas roll i rosförädlingen. Han lyfte fram flera välkända rosor som kommit till tack vare amatörförädlare. Många rosor som amatörförädlarna tagit fram har också varit värdefulla som föräldrar när sedan professionella förädlare tagit fram nya rosor.

Helle Nebelong från Danmark talade inspirerande om värdet av grönt och upplevelser för de olika sinnena i den urbana miljön. Våra urbana miljöer behöver "asymmetriska" naturupplevelser för att vi skall må bra. Det är inte bara syn- och doftupplevelser som är viktiga för vårt välbefinnande. Strävan efter "kompakt" stadsplanering och boende är inte en bra väg att gå. Vi behöver naturens asymmetrier och upplevelser av dem. Signaler kommer från allt flera håll att det behövs rymd, ljus och rikligt med naturmiljöer både för att miljön och människorna i städerna skall må bra.

Tvådagars utflykten till Alnarp-Helsingborg-Jönköping innehöll både besvikelser och höjdpunkter. 16 timmar i buss är inte det bästa sättet att använda två konferensdagar. När det sedan regnade en hel del kunde besöksmålen inte helt kompensera det långa sittande i buss.

I Fredriksdals rosarium i Helsingborg höll regnet upp och vi kunde njuta av rosornas mångfald och sakkunniga guider som berättade om rosariet. Man har gått in för naturlig "ekologisk" odling där man undviker besprutningar och litar på att en bra jordmån och välbalanserad tillgång på näring ger bäst resultat. Att döma av hur väl rosorna mädde är det rätt väg att gå.

Positivt var besöket på Sofiero med vackra parkplanteringar och trädgårdsanläggningar där det fanns både rosor och andra vackra planteringar.

Katunäkymä Kalmarista.

tuloksen. Ruusujen hyvinvoinnin arviointi antaa viitteet oikeasta suunnasta.

Rosenlundin rosarium Jönköpingissä oli matkan huipukohde. Rosariolle myönnettiin "Garden of Excellence"-tunnustus WFRS kongressissa Adelaidessa 2022 aivan ansaitusti. Ilokseni löysin myös muutaman suomalaisen ruusun täältä. 'Merveille', joka kotipuutarhassani sinnittelee selvittääkseen talvista, oli täällä kaksimetrisen ja tulvillaan kukkia. Valitettavasti aikataulu ei antanut myöten halulle viihtyä rosariossa pitempäänkin. Paikka on uuden kiireettömän käynnin arvoinen.

Japanin Fukuyamaa edustava kongressivieras esiteli WFRS:n seuraavan maailmankongressin ohjelman. Kongressi pidetään 18.–24.5.2025 Fukuyamassa. Esityksen perusteella on pääteltävissä, että siitä tulee jotain aivan poikkeuksellista. Tapahtuman yhteydessä järjestetään kuusi edeltävää ja kongressin jälkeistä retkeä (pre- ja post-tours). Ajankohta kannatta merkitä muistiin – Japanilla on pitkä historia ruusumaana.

Kalmarin konferenssi tarjosi runsaan annoksen tarpeellista tietoa. Tärkeintä kuitenkin olivat tapaamiset maailman eri kolkilta tulleiden ruusuystävien kesken. Olen saanut paljon ystäviä joka ruusukongressissa, johon olen osallistunut. Kontaktit syntyvät helposti ja luontevasti ihanien ruusukokemusten yhdistämässä maailmassa.

Höjdpunkten under utflykten var Rosenlunds Rosarium i Jönköping. Rosariet beviljades utmärkelsen "Garden of Excellence" på WFRS kongress i Adelaide 2022 och är väl värt utmärkelsen. Här kan man se fantastiska klätterrosor på överdådiga pergolagångar och som väggar mellan olika delar av rosariet. I rosariet finns många av de kulturrosor som tagits fram i POM-projektet och naturligtvis både äldre historiska och moderna rosor. Till min glädje hittade jag också några finska rosor. 'Merveille' som hemma i min trädgård kämpar för att överleva vintrarna var här väl över 2 m hög och blommade rikligt. I rosariet hade många velat ha mera tid då det fanns så mycket att se och njuta av. Tyvärr tillät inte tidtabellen det. Ett nytt besök med mera tid skulle vara väl värt besväret.

Under konferensen presenterade representanter för Fukuyama i Japan programmet för WFRS nästa världskongress. Kongressen hålls 18.–24.5.2025 i Fukuyama. På basen av presentationen kommer kongressen att bli något alldeles speciellt för rosälskare. I samband med kongressen ordnas 6 pre- och post-tours. Det är värt att pricka in datum i almanackan, Japan har en lång historia av roskultur.

Konferensen i Kalmar gav en del ny och nyttig information. Det viktigaste var ändå att få träffa så många rosälskare från hela världen. På varje roskongress jag varit har jag fått nya vänner med samma brinnande intresse. Kontakter skapas lätt och naturligt i gemensamma upplevelser av rosornas underbara värld.

Koko seurue. / Alla deltagare.

Kansainvälinen ruusuvierailu Kirkkonummella Internationellt rosenbesök i Kyrkslätt

MIRA STRANDBERG teksti ja kuvat/text och foto – EIIJA TEMMES käännös/översättning

Kansainvälinen ruusukongressi Ruotsin Kalmarissa käynnistyi Suomeen suunnatulla matkalla. Yksi vierailukohteista oli Inger Kullbergin ruusutarha Häggesbölessä Kirkkonummella.

Inger ja Bo-Eric Kullbergilla on Porkkalantien varrella Kirkkonummella komea ruusutarha, jossa kasvaa 300 erilaista ruusua. Tämä yksityinen tarha oli yksi kohteista, johon World Federation of Rose Societies teki lämmittelymatkan heinäkuussa Ruotsissa järjestetyn kansainvälisen kongressin alla.

Osanottajat Intiasta, Australiasta, Etelä-Afrikasta, Uruguayista, Saksasta, Iso-Britanniasta ja Ruotsista vierailivat puutarhasasa varhaisena heinäkuun aamuna Suomen Ruususeuran puheenjohtajan **Michael Lutherin** johdolla.

Kullbergin pariskunta on viljellyt ruusuja vuodesta 1970

Den internationella rosenkongressen i Kalmar i Sverige i början av juli föregicks av en resa till Finland. Ett av resmålen var Inger Kullbergs rosenträdgård i Häggesböle i Kyrkslätt.

Vid Porkkalavägen i södra Kyrkslätt har Inger och Bo-Eric Kullberg anlagt en ståtlig rosenträdgård med kring 300 olika rosor. Den här privata trädgården var ett av resmålen då World Federation of Rose Societies ordnade en uppvärmningsresa inför den internationella rosenkongressen i Sverige i juli.

Deltagare från Indien, Australien, Sydafrika, Canada, USA, Uruguay, Tyskland, Storbritannien och Sverige under ledning av researrangör **Michael Luther**, ordförande för Finlands Rosensällskap, besökte trädgården en tidig morgon i juni.

Koko seurue. / Alla deltagare.

lähtien, jolloin he ostivat tontin. Kun tila kävi 1980-luvulla ahtaaksi, he hankkivat hehtaarin verran lisää maata voidakseen laajentaa harrastustaan.

– Kaikki ruusuharrastajat päätyvät jossain vaiheessa jollakin keinoin ostamaan lisää maata, sanoo Inger Kullberg nauraen.

Parhaisiin matkakohteisiin

Suzanne Ballinger on saapunut aina Australiasta asti. Hän on suuren luokan ruusuharrastaja.

– Kuulun viiteen ruususeuraan Australiassa. Olen kylläkinkiinnostunut monista kasveista, en yksinomaan ruusuista, hän tarkentaa.

Syy sille, että hän matkusti Suomeen, johtuu osittain siitä, että hän tapasi Michael Lutherin aiemmin eräässä Kiinassa järjestetyssä ruusukonferenssissa.

– Olen rakastanut matkustamista aina ja näillä matkoilla meillä on yhteisen mielenkiinnon vuoksi aina jotakin, josta keskustella, sanoo hän.

Järjestetyllä teemamatkalla ryhmän jäsenille tarjoutuu mahdollisuus päästä ruusukohteisiin, jotka muutoin voisivat jäädä näkemättä.

– Järjestäjät tuntevat parhaat kohteet, kun heillä on paikallistuntemusta, sanoo eteläafrikkalainen **Amanda Renwick**.

– Emme voisi vierailla tällaisessa puutarhassa, jos tulisimme tänne yksityisesti, lisää amerikkalainen **Caroline Fredette**.

Paret Kullberg har odlat rosor sedan de köpte tomten 1970. På 1980-talet blev trädgården för trång, så de köpte en hektar tilläggsmark för att kunna utvidga sin hobby.

– Alla rosenentusiaster måste i något skede köpa mera mark på något sätt, säger Kullberg och skrattar.

Har bästa resmålet

Suzanne Ballinger hade kommit på resan ända från Australien. Hon är en trädgårdsentusiast av stora mått.

– Jag hör till fem trädgårdsgrupper i Australien. Jag är intresserad av många olika växter, inte bara rosor, säger hon.

Att hon kom till Finland beror delvis på att hon träffat Michael Luther tidigare, på en rosenkonferens i Kina.

– Jag har alltid älskat att resa och på de här resorna har vi ett gemensamt intresse, som gör att vi alltid har något att prata om, säger hon.

Organiserade grupperor kring temat rosor ger också deltagarna tillgång till platser som annars skulle gå dem förbi.

– Arrangörerna känner till de bästa platserna att besöka, de har lokalkännedom, säger **Amanda Renwick** från Sydafrika.

– Vi skulle inte kunna besöka en sådan här trädgård om vi kom privat, inflikar amerikanska **Caroline Fredette**.

Mira Strandberg haastattelee Peter Boydia. / Mira Strandberg interjuvar Peter Boyd.

Liian lämmintä kukinnalle

Eräs osallistujista on **Leo Waterman** New Orleansista, USA:sta. Hän hoitaa Louis Armstrongin puiston ruusuja New Orleansissa.

– Täällä on niin toisenlaista. Mielenkiintoista on nähdä, millaisia ruusuja voitte kasvattaa. Näillä matkoilla voimme nähdä maailman eri osia ruusulinssien läpi, hän toteaa.

Myös britti **Peter Boyd on mukana matkalla**. Hän on erikoistunut spinosissimaruusuihin, joihin muun muassa juhannusruusu kuuluu.

– Sain lapsena ensimmäisen spinosissimaruusuni eräältä perhetutulta. Keräsin tuolloin kiinalaisia villiruusuja enkä pitänyt saamaani ruusua yhtä hienona. Mutta se tuoksui hyvältä ja sain myös kuulla, että juuri sen tyyppisiä ruusuja kasvatettiin Skotlannissa, jossa ovat sukuni juuret, hän kertoo.

Hän, joka sittemmin on julkaissut 50 spinosissimaruusuaiheista artikkelia, oli kovasti odottanut juuri näiden kukintaan ajoittuvaa Suomen-matkaa.

– Mutta jouduin pettymään, kun ne kaikki olivat jo kukineet. Teillä oli täällä lämpimämpää toukokuussa kuin meillä Britanniassa.

Puutarhavierailun jälkeen seurue jatkoi matkaa Wählsin tilalle Kirkkonummelle ja edelleen Helsinkiin. Ryhmä suuntasi Tampereen ja Vaasan kautta takaisin Tukholmaan ja sieltä edelleen Kalmarissa 2. – 7. heinäkuuta pidettävään ruusukonferenssiin.

För varmt för blomning

En annan av deltagarna var **Leo Waterman** från New Orleans i USA. Han sköter rosorna i Louis Armstrongs park i New Orleans.

– Det är så annorlunda där. Det är intressant att se hurdana rosor ni kan odla här. På de här resorna kan vi se olika delar av världen genom en lins av rosor, sade han.

Med på resan fanns också brittiske **Peter Boyd**, som har specialiserat sig på spinosissimarosor, dit bland annat midsommarrosen hör.

– Jag fick min första spinosissimaros av en familjebekant när jag var barn. Då samlade jag på vilda rosor från Kina och tyckte att den rosen inte var lika fin. Men den doftade så gott och så fick jag veta att den här typens rosor först odlades i just den del av Skottland som min släkt kommer från, sade han.

Sedan dess har han publicerat kring 50 artiklar om spinosissimarosor, och hade sett fram emot att besöka Finland under just de här rosornas blomningsperiod.

– Men jag har fått bli besviken, de har alla blommat ut redan. Ni hade varmare här i maj än vi hade i Storbritannien, säger han.

Efter trädgårdsbesöket åkte gruppen till Wohls gård i Kyrklätt och vidare till Helsingfors. Via Tammerfors och Vasa åkte gruppen tillbaka till Stockholm, därifrån deltagarna tog sig till rosenkonferensen i Kalmar den 2–7 juli.

Kolme vancouverilaista osallistujaa Ingerin seurassa. / 3 Deltagare från Vancouver tillsammans med Inger.

Sanda Simic Intiasta ja Patrick Habermehl Saksasta. / Sanda Simic från Indien och Patrick Habermehl från Tyskland.

Unelma

Unelma Hongiston taimistolla. / Blommande Unelma på plantskolan Hongisto.

Tosi unelma En önskedröm

EIJA TEMMES teksti ja kuvat/text och foto – MÄRTHA VESTERBACK käänno/översättning

Sopivasti viime kesän lomareitin varteen sijoittuvalla Hongiston taimistolla oli ilman muuta poikettava, kun kuulin, että tarha on erikoistunut ruusujen kasvatukseen. Mukanani Loviisaan kulkeutui kaksi tainta, Pirjo Raution jalostama Ilmari ja Hongiston oma luomus, Unelma. Ostin ruusut niiden nimien herättämän kiinnostuksen vuoksi.

Vankkatekoinen Ilmari kotiutui vaivatta perennapenkiin pionien seuraan, mutta Unelmalle alun perin varattu paikka oli epäedullinen, ahdas ja varjoisa. Kesän edetessä hento taimi hävisi näkyvistä reheväkasvuisten kärhöjen ja laukkojen alle. Niinpä ei auttanut kuin tarttua lapioon ja siirtää tulokas parempaan paikkaan. Uudessa seurassa kesäkukkien keskellä Unelma sai pian vauhtia kasvuunsa ja latvaversonsa koristeeksi ensimmäisen nupun.

Kun ruusu saa nimekseen Unelma, voi aavistaa, että sen takana on vaiheikas tarina.

Seitsemäntoista vuotta sitten Hongistolla alkaneen jalostusprosessin lähtökohtana oli risteyttää kanadalaiset talven- ja taudinkestävä 'Frontenac' ja tulenpunainen 'Morden Fireglow'. *Alussa oli haave ruususta, joka kukkisi kuin Europeana ja olisi poikkeuksellisen sitkeä ja säänkestävä*, kertoi tarhan omistaja, Timo Saarimaa, *kauniinpunainen ruusu, jossa yhdistyisivät ryhmäruusun ja pensasruusun parhaat ominaisuudet*.

Kanadalaisvanhempien jälkeläisistä valittiin yksi punainen yksilö, joka risteytettiin uudelleen 'Frontenacin' kanssa. Tulokseksi saatiin erivärisiä ja kasvatavaltaan vaihtelevia, kestäviä kakkossukupolven jälkeläisiä.

Ruusunalut osoittautuivat elinkelpoisiksi. Vuoden 2020

Senaste sommars semesterresa gick lämpligt nära Hongiston taimisto och självfallet måste vi svänga in där, eftersom jag hade hört att plantskolan är specialiserad på förökning och förädling av rosor. Två rosplantor fick åka med hem till Lovisa, Ilmari förädlad av Pirjo Rautio och Hongistos egen skapelse, Unelma (=önskedröm). Jag köpte rosorna helt enkelt för att namnen väckte mitt intresse.

Den kraftigt växande Ilmari gjorde sig direkt hemmastadd i perennrabatten tillsammans med pionerna, men den plats som jag på förhand hade tänkt mig för Unelma visade sig vara ogynnsam, trång och skuggig. Senare på sommaren försvann den veka plantan ur min åsyn bland de frodiga klematisarna och lökblommorna. Det fanns inget annat att göra än att ta till spaden och flytta nykomlingen till en bättre plats. Den trivdes bättre i sitt nya sällskap, sommarblommor, och började snart växa och producerade sin första blomknopp i toppen av sitt längsta skott.

När en ros har fått namnet Unelma kan man ana att det finns en intressant historia bakom dess tillkomst.

Utgångspunkten för den förädlingsprocess som startades för sjutton år sedan var att korsa den kanadensiska rosen 'Frontenac', hårdig och motståndskraftig mot sjukdomar, med den likaså kanadensiska, eldröda 'Morden Fireglow'. *Ända från början början hade jag en förhoppning om att få fram en ros som skulle blomma som 'Europeana' och vara exceptionellt seg och tåla väder som väder*, berättade plantskolans ägare, Timo Saarimaa, *en ros med en vacker röd färg som dessutom skulle förena rabattrosens och buskrosens bästa egenskaper*.

Unelma kirjoittajan puutarhassa.
/ Unelma på artikelskrivarens
gårdsplantering.

Unelma koeistutuspenkissä. / En ros som tar sig i
försöksrabatten.

Unelman nuput. / Unelmas knoppar.

Anelma / Blommande Anelma.

kesällä istutettiin viisikymmentä pikkupensasta säänkestävyyden testaamiseksi tuulelle ja tuiskulle alttiille avoimelle paikalle valtatie varteen muokattuun koetiljelypenkkiin. Ne kaikki selvisivät poikkeuksellisen haastavasta, lähes lumettomasta talvesta 2020-21 hyvissä voimin ja ilman vaurioita. Myös nuput ja kukat osoittautuivat kestäviksi ja niin sadetta kuin tuulen ravistelua sietäviksi.

Kun ruusuista puhutaan, värillä totisesti on väliä. Unelman puna on hehkuva. *Mietin, mikä merkitys on karoteenilla, että sen punaisen sävyssä on hehkuu*, pohtii Mari Ranki, jonka vastuulla on Hongiston ruusujen hoito. *Terälehdet ovat hiukan samettiset, ikään kuin niiden pinnalla olisi ohut kalvo.*

Nyt, kun tarina on niin pitkällä, että toivotunlainen ruusu on syntynyt ja tarhalla on sen jalostukseen ja myyntiin liittyvä UPOV*-yksinoikeus, on sopiva aika esitellä Unelma – ja samalla myös pikkusiskonsa Anelma. Unelman rinnalla kasvoi ja kehittyi nimittäin siis myös toinen ruusu. Sen olemus on matala, maanpeittoruusumainen. *Tämä ruusu tuntuu ikään kuin aneleavan huomiota pystypäisen sis-konsa rinnalla. Siksi se sai nimekseen Anelma*, kertoi Mari.

De kanadensiska föräldrarna gav upphov till flera avkomlingar, en valdes ut och den pollinerades på nytt med 'Frontenac'. Den pollineringen resulterade i sin tur i flera olikfärgade plantor med olikartat växtsätt, generation två.

De små plantorna visade sig vara livsdugliga. På våren 2020 planterades femtio små rosbuskar ut i en försöksruta på ett öppet fält som är utsatt för både blåst och annat hårt väder, i närheten av riksväg 10. Alla klarade sig genom den ovanligt utmanande, nästan snölösa vintern 2020 - 2021, utan skador och med växtkraften bevarad. Såväl knoppar som blommor visade sig stå ut med både regn och kraftig blåst.

När det gäller rosor har färgen faktiskt betydelse. Unelmas färg är otroligt intensivt röd. *Jag grunnar faktiskt på vad det är i karotinet som gör att färgtonen är så otroligt glödande röd*, funderar Mari Ranki, som är den som ansvarar för rosornas skötsel på plantskolan. *Kronbladen är lite sammetsaktiga, precis som att de skulle ha en tunn hinna på sig.*

Nu kan vi äntligen känna oss redo att presentera Unelma, när vi kommit så långt i historien att rosen som uppstått i plantskolan liknar önskedrömmen vi hade och när det nu finns UPOV*-ensamrätt för förädling och försäljning. Samtidigt presenterar vi lillasyster Anelma. Det uppkom nämligen en annan ros vid sidan av Unelma, en låg ros, en marktäckare. *Den här rosen känns bara som att den ber om (=anelee) uppmärksamhet vid sidan av sin resliga syster. Därför fick den namnet Anelma*, berättar Mari.

Testaa ruusutietämuksesi!

1. Minä vuonna Ruususeura perustettiin?

- 1 1978
X 1989
2 1987

2. Rosa 'Splendens' kutsutaan usein Valamonruusuksi – miksi?

- 1 Se on löydetty valimon läheisyydestä
X Sitä kasvatettiin vanhassa Valamossa, missä se kasvaa edelleen
2 Sitä on ruotsinkielellä kutsuttu nimellä Valmoros

3. Mikä näistä Vuoden ruusuista on vaaleanpunainen ja keskeltä tummemman sävyinen? (Lisäbonusta saat, jos muistat, minä vuonna tämä oli Vuoden ruusu)

- 1 Matti Hesperia
X Tarja Halonen
2 Tove Jansson

4. 'Henry Hudson', 'Jens Munk', 'John Davis', 'Marie Victorin'... Mitä yhteistä on näillä ruusuilla?

- 1 Ne ovat Felicitas Svejdan aikaansaannoksia
X Ne ovat rugosaruusuja
2 Kyseiset henkilöt ovat valinneet nämä nimikkoruusuikseen

5. Suomessa kasvaa kahdeksan alkuperäistä luonnonvaraista ruusua. Yhdistä kunkin tieteellinen, suomenkielinen ja ruotsinkielinen nimi

- a) karjalanruusu – b) iharuusu – c) metsäruusu – d) kaljukoiranruusu – e) okaruusu
1) Rosa sherardii – 2) Rosa mollis – 3) Rosa cinnamomea – 4) Rosa canina – 5) Rosa acicularis
u) hartsros – v) luddros – x) finnros – y) kanelros – z) kalstenros

6. Rosa gallica 'Versicolor' ei kutsuta nimellä

- 1 Polkagrisros/ kirjoapteekkarinruusu
X Rosa Mundi
2 Maailman ruusu

7. Kuka allamainituista ei ole toiminut Suomen Ruususeuran puheenjohtajana?

- 1 Veronica Sundman
X Pirjo Tuura
2 Inger Kullberg

8. Mistä juontuu 'Wasagaming' -ruusun nimi?

- 1 Ojibwa-kansan washagama saageygun -ilmaisusta
X Risu- tai oksakimppua tarkoittavista was tai wase sanoista
2 Ruotsalaisesta leikistä, jossa kysytään kuiskaten "vad sade du/vasa?" en gång

9. Minkä nimiselle Jönköpingissä sijaitsevalle rosariolle myönnettiin "Award of Excellence"-tunnustus?

- 1 Rosendals rosarium
X Rosenlunds rosarium
2 Rosenholms rosarium

10. Milloin Ruusunlehtä ruvettiin julkaisemaan värikuvina?

- 1 Vuosien 2003 ja 2005 välisenä aikana
X Vuosien 1999 ja 2001 välisenä aikana
2 Vuonna 2007

11. Vuotta 1867 pidetään vanhojen ruusujen ja uudempien varianttien "rajana" – miksi?

- 1 Ensimmäinen pitkään kukkiva teehybridi esiteltiin tuolloin
X Useimmat vanhan polven ruusunjalostajat olivat kuolleet ja uusi polvi uusine ideoineen marssi esiin
2 Suuret pensaatsivat eivät houkuttelleet ostajia, jotka halusivat pienikokoisia ruusuja

12. Tutkijakolmikko, joka viime vuosina on lanseerannut eniten uusia lajikkeita Suomessa on

- 1 Joy – Kahila – Rautio
X Joy – Rautio – Korpiaakko
2 Joy – Kahila – Kangaspunta

Testa din rosenkännedom!

1. Vilket år grundades finska Rosensällskapet?

- 1 1978
X 1989
2 1987

2. Rosa 'Splendens' kallas ofta Valamorosen. Varför?

- 1 Den har hittats vid ett gjuteri (valimo)
X Den odlades i Gamla Valamo, växer där ännu
2 Den har kallats Vallmoros på svenska

3. Vilken av dessa "Årets ros" är rosa med mörkare mitt? (Bonus om du kan säga vilket år den var Årets ros)

- 1 Matti Hesperia
X Tarja Halonen
2 Tove Jansson

4. 'Henry Hudson', 'Jens Munk', 'John Davis', 'Marie Victorin'... Vad har dessa rosor gemensamt?

- 1 De är alla framtagna av Felicitas Svejda
X De är alla rugosarosor
2 Personerna har fått välja ut en ros och ge den sitt namn

5. I Finland växer åtta ursprungliga ros-sorter. Kombinera de fem vetenskapliga, finska och svenska namnen!

- a) karjalanruusu – b) iharuusu – c) metsäruusu – d) kaljukoiranruusu – e) okaruusu
1) Rosa sherardii – 2) Rosa mollis – 3) Rosa cinnamomea – 4) Rosa canina – 5) Rosa acicularis
u) hartsros – v) luddros – x) finnros – y) kanelros – z) kalstenros

6. Rosa gallica 'Versicolor' kallas inte

- 1 Polkagrisros/ kirjoapteekkarinruusu
X Rosa Mundi
2 Världens ros

7. Vem av dessa har inte varit ordförande i Finska Rosensällskapet?

- 1 Veronica Sundman
X Pirjo Tuura
2 Inger Kullberg

8. Varifrån kommer rosen 'Wasagaming' namn?

- 1 Från Ojibwa-fokets washagama saageygun
X Från was eller wase som betyder ett knippe av ris eller grenar
2 Från en svensk lek där man viskar och får fråga "vad sade du/vasa?" en gång

9. Vad heter rosariet i Jönköping som tilldelades "Award of Excellence"?

- 1 Rosendals rosarium
X Rosenlunds rosarium
2 Rosenholms rosarium

10. När började Rosenbladet utkomma med bilder i färg?

- 1 Mellan 2003 och 2005
X Mellan 1999 och 2001
2 2007

11. Året 1867 anses vara "gränsen" mellan gamla rosor och nyare varianter. Varför?

- 1 Den första tehybriden, med längre blomning, utkom det året
X De flesta stora rosförädlarna från århundradets början hade dött, en ny generation med nya idéer tog vid
2 Stora rosbuskar attraherade inte köpare, man ville ha små rosor

12. Den forskartrio som lanserat flest nya rosor i Finland de senaste åren heter

- 1 Joy – Kahila – Rautio
X Joy – Rautio – Korpiaakko
2 Joy – Kahila – Kangaspunta

'Henry Hudson'. Kuva/Foto Eija Keckman

Roskiviss rätta svaren:

- 1 x 1989
- 2 (2) Vallmoros
- 3 x Tarja Halonen, 2013
- 4 (1) Felicitas Svejda
- 5 Här står de rätta svaren under varandra:
- 9 x Rosenlund
- 10 (1) 2003 – – – 2005
- 11 (1) Första tehybriden
- 12 (2) Joy – kahila - kangaspunta
- Rosa acicularis – Rosa sherardii – Rosa
- cinamomomea – Rosa mollis – Rosa canina
- finros – luddros – kanelros – hartros
- kal stenros

- 6 (2) Maailman ruusu (joskin
- latinaankielinen Rosa mundi
- voidaan kääntää näin)
- 7 (2) Inger Kullberg
- 8 (1) Washagama...
- 9 x Rosenlund
- 10 (1) 2003 – – – 2005
- 11 (1) Ensimmäinen tehybridi
- estettiin
- 12 (2) Joy – kahila - kangaspunta
- Rosa canina
- Rosa cinamomomea – Rosa mollis –
- Rosa acicularis – Rosa sherardii –
- kaljukoiranruusu
- karjalänruusu – okaruusu
- metsäruusu – iharuusu –
- 5 oikeat vastaukset allekkain:
- 4 (1) Felicitas Svejda
- 3 x Tarja Halonen, 2013
- 2 (2) Vallmoros
- 1 x 1989
- Ruusuvissan oikeat vastaukset:

*Rosa rugosa*n lehdet ovat kurttuiset. / Bladen på *Rosa rugosa* är tydligt veckade.

Hallitsemattomasti leviävä kurtturuusu – kaunistus vai kauhistus? Den hejdlöst expanderande vresrosen – skönhet eller odjur?

SARA LAMPI, MIIA JAUNI & SANNAKAJSA VELMALA teksti/text – EIJA TEMMES kuvat/foto – MÄRTHA VESTERBACK käänös/översättning

Kaunis ja kestävä kurtturuusu (*Rosa rugosa*) on kotoisin kaukaa Itä-Aasian merenrannoilta. Kotiseutujen ankarat olosuhteet ovat koulineet kurtturuususta karussa ja suomalaisessa maaperässä erinomaisesti menestyvän, sitkeän ja tehokkaasti leviävän kasvin.

Euroopassa kurtturuusu on vieraslaji. Valitettavasti sen ominaisuudet ovat osoittautuneet liiankin hyviksi herkässä suomalaisessa luonnossamme. Kurtturuusu uhkaa meillä lukuisia uhanalaisia lajeja ja luontotyyppejä.

Puutarhoista ja istutuksilta karanneet kurtturuusut ovat ottaneet kodikseen niittyjä, pihoja ja joutomaita, mutta erityisen harmilliseksi laji on osoittautunut saaristossa, jossa sitä kasvaa jo Itämeren ulkosaaristoa myöten. Kurtturuusukasvustot ovat peittäneet alleen saariston ranta-niittyjä, herkkiä ketoja ja nummia. Myös hiekkarannat ja

Den vackra och härdiga vresrosen (*Rosa rugosa*) växer vild i sina hemtrakter långt borta från vårt land, på stränderna i östra Asien. De hårda förhållandena i dess hemtrakter har gjort den härdig, den klarar av karga marker och saltvatten. Den har utvecklats till en seg växt som sprider sig mycket effektivt.

I Europa är vresrosen en främmande art. Tyvärr har dess egenskaper visat sig vara alltför bra i vår känsliga finländska natur. Vresrosen är ett stort hot mot många utrotningshotade växter hos oss, likaså är den ett hot mot våra naturliga biotoper.

Vresrosor som har rymt från trädgårdar och planteringar har erövrat ängar, gårdsplaner och impediment – icke odlingsbara marker – men speciellt besvärliga och skadliga är vresrosor i skärgården där de nu frodas, också långt ute

Kiulukka on mehevä. / Nyponen är saftiga.

rannikkomme harvalukuiset dyynit uhkaavat tulla kurttu-
ruusun valtaamiksi.

Vieraslaji rikkoo luonnon harmoniaa

Elämä luonnossa on kilpailua resursseista. Laji selviytyy, kun sille kehittyy luonnonvalinnan seurauksena ominaisuuksia, jotka hyödyttävät sitä tietyssä elinympäristössä. Samassa elinympäristössä lajit kehittyvät rinta rinnan pitkän ajan kuluessa. Siten ympäröiville lajeille muodostuneet ominaisuudet pitävät huolen, että ekosysteemi pysyy tasapainossa, eikä mikään laji runsastu hallitsemattomasti.

Ongelmia luonnon harmoniaan syntyy, kun ihminen siirtää lajeja elinympäristöihin, joihin ne eivät luontaisesti leviäisi. Ihmisen mukana ne voivat ylittää valtavia esteitä: vuoristoja, valtameriä ja kokonaisia mantereita. Tällaisia ihmisen siirtämiä lajeja kutsutaan vieraslajeiksi.

Kun ihminen tuo vieraslajin uuteen elinympäristöön, muu eliöstö ei saa aikaa sopeutua uuteen lajiin ja sen selviytymismekanismeihin. Alkuperäislajit ovat pahimmillaan polvillaan vieraslajin edessä, joka kilpailee elintilasta tai käyttää tehokkaasti ravinnokseen alkuperäistä lajistoa.

Vieraslajit voivat levittäytyä laajalle ja syrjäyttää muuta lajistoa, jopa peruuttamattomasti. Siksi osa vieraslajeista uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Osa vieraslajeista voi jopa aiheuttaa haittaa ihmisten terveydelle tai taloudelle. Alkuperäiselle luonnolle tai ihmiselle todettua haittaa aiheuttavia lajeja kutsutaan haitallisiksi vieraslajeiksi.

Tästä luonnonlakien asetelmasta löytyy myös syy sille, miksi kurttu-ruusu on ongelma meillä, mutta ei alkuperäisellä elinalueellaan.

Kukassa on viisi terälehteä. / Blomman har fem kronblad.

i Östersjöns yttersta skärgård. Bestånd av vresrosor har invaderat strandängar i skärgården, ömtåliga ängar och hedar. Både sandstränder och sällsynta dyner vid vår kust är hotade av vresrosens framfart.

En främmande art stör naturens harmoni

Livet i naturen är en kamp om resurser. En art klarar kampen när den genom naturligt urval utvecklar egenskaper som gagnar den i vissa livsmiljöer. Arter som lever i samma habitat utvecklas sida vid sida under en lång tid. Ekosystemet hålls i balans av att arterna har samsats med varandra så pass länge att de har utvecklat egenskaper som gör att ingen av dem tillåts att breda ut sig på de andras bekostnad.

Problem i naturens harmoni, jämnvikt, uppstår när människan flyttar arter till livsmiljöer dit dessa inte kan ta sig på egen hand. Arterna kan ta sig över väldiga hinder med människans hjälp: de kan ta sig över bergstrakter, oceaner och hela kontinenter. Sådana arter kallas helt enkelt främmande arter.

När människan hämtar in en främmande art till en ny livsmiljö får de övriga organismerna inte tid att anpassa sig till den nya arten och dess överlevnadsmekanismer. De ursprungliga arterna står ibland helt på knä inför den främmande arten som konkurrerar om utrymmet eller effektivt använder de ursprungliga arterna som näring.

De främmande arterna kan breda ut sig på ett stort område och tränga undan andra arter, till och med för gott. Därför hotar en del främmande arter naturens mångfald, biodiversitet. En del främmande arter kan till och med förorsaka skada i människans hälsa eller ekonomi. Arter som bevisligen skadar den ursprungliga naturen eller

Punalehtiruusu kukassa. / En blommande Daggrös.

Kurturuusu leviää tehokkaasti

Kurturuusu on saavuttanut suurta suosiota kestäväenä ja näyttävänä koristekasvina. Kestävyyden ja voimakasvuisuuden sivutuotteena kurturuusu levittäytyy tehokkaasti myös istutusten ulkopuolelle. Ensimmäiset karkulaishavainnot Suomessa ovat jo 1900-luvun alkupuolelta. Sitten laji on levinnyt laajalti aina Lappia myöten. Voimakkaasti kasvavan juurakkonsa avulla se voi muodostaa tiheitä, jopa hehtaarien laajuisia kasvustoja.

Kurturuusu leviää uusille kasvupaikoille maa-aineen ja kasvijätteen mukana. Myös kurturuusun marjat eli kiulukat tehostavat levittäytymistä. Ne ovat monien lintujen herkkua ja siemenet voivat kulkeutua lintujen mukana jopa satojen kilometrien päähän. Merenrannoilta kotoisin olevana lajina kurturuusu on sopeutunut leviämään myös veden mukana. Kelluvat kiulukat ja siemenet eivät ole moksiskaan merivedestä, vaan voivat kulkeutua kauaskin uusille elinalueille. Erityisen ongelmalliseksi kurturuusu onkin osoittautunut juuri rantojen äärellä.

människan kallas invasiivisia främmande arter.

Exakt i den här uppsättningen av naturlagar finns också orsaken till varför vresrosen är ett problem hos oss, men inte på sitt ursprungliga, naturliga livsområde.

Vresrosen sprider sig effektivt

Vresrosen har uppnått stor popularitet som en hårdig och ståtlig prydnadsväxt. Som en bieffekt av hårdigheten och det kraftfulla växtsättet sprider sig vresrosen också effektivt utanför de ursprungliga planteringarna. De första iakttagelserna av rymlingar i Finland gjordes redan i början av 1900-talet. Sakta men säkert har vresrosen spridit sig till fler och fler områden, ända upp i Lappland. På grund av sitt kraftigt växande rotsystem kan den bilda tät, till och med hektarstora bestånd.

Vresrosen sprider sig till nya växtplatser med hjälp av jordmaterial och växtrester. Även nyponen, vresrosens bär, effektiviserar utbredningen. Många fåglar äter nyponen nästan som godis och kan på så sätt sprida växten hundratals kilometer.

Kurturuusu tienvarsimaisemassa. / Vresrosor vid vägkanten.

Punalehtiruusun kiulukat. / Daggrosens nypon.

Haitallinen vieraslaji uhkaa luonnon monimuotoisuutta

Hiekkarantojen kävijöitä sankat kurturuusukasvustot taatusti harmittavat, mutta monille kasvi- ja eläinlajeille ne ovat suorastaan kohtalokkaita. Merenrantaniityt ja -kedot sekä hiekkadyynialueet ovat itsessään vaarantuneita elinympäristöjä, joista monet uhanalaiset alkuperäislajimme ovat riippuvaisia.

Sankat kurturuusukasvustot vievät kasvutilan ketojen ja dyynien kasvilajistolta ja kilpailevat niiden kanssa esimerkiksi pölyttäjästä. Kasvilajien ohella kurturuusu uhkaa epäsuorasti myös hyönteisiä, jotka elävät alkuperäislajistoon kuuluvilla kasveilla.

Suomen uhanalaisuusarvioinnin mukaan kurturuusu uhkaa liki 50 punaisen listan uhanalaista lajia. Näiden joukossa on pistiäisiä, perhosia, jäkäliä, sieniä ja putkilokasveja, kuten äärimmäisen uhanalainen dyyniviholainen, sekä erittäin uhanalaiset hietapussikoi, hietaneilikka ja vaarantunut kenttäorakko. Uhanalaisista luontotyypeistä kurturuusu uhkaa etenkin hiekkarantoja, harjusaaria ja harmaita dyynejä.

Suomalaistutkimuksessa on myös havaittu, että kurturuusupensaiden alla aluskasvillisuus on selvästi vähäisempää kuin alkuperäislajien pensaiden. Maatumattomia kasvinosia sen sijaan oli enemmän. Epäillään, että vieraskasvien kemiallinen koostumus on sen verran poikkeava, että hajottajaeliöstömme ja muu kasvilajistomme ei ole niihin sopeutunut.

Eftersom vresrosen ursprungligen är en strandväxt har den också anpassat sig till att föröka sig med hjälp av vattendrag. Nyponen flyter på ytan och fröna förstörs inte av havsvattnet, de kan föras långa vägar till nya växtplatser. Därför är vresrosen speciellt besvärlig och problematisk vid stränder.

En invasiv främmande art hotar biodiversiteten

Folk som besöker sandstränder störs garanterat av de täta vresrosbestånden, men för många djur- och växtarter är de rent ut sagt ödesdigra. Havssträndernas ängar och hedar samt sanddynsområden är i sig själva känsliga och hotade livsmiljöer som många av våra utrotningshotade växter är beroende av.

De täta bestånden av vresros erövrar utrymme av de växter som naturligt finns på hedar och dyner och konkurrerar med dem till exempel om pollinerare. Dessutom hotar vresrosen indirekt också insekter som lever på de växter som hör till våra ursprungsarter.

Enligt den hotbedömning av arter som gjordes i Finland 2019 utgör vresrosen ett hot mot nästan 50 av de arter som finns på rödlistan över utrotningshotade arter. Bland dessa finns det steklar, fjärilar, lavar, svampar och kärlväxter, som den ytterst hotade mindre rödmyran, samt de synnerligen utrotningshotade arterna kilstreckad hedblomstersäckmal och sandnejlika samt den utsatta stallörten. Vresrosen hotar också speciellt tre naturtyper: sandstränder, åsöar och grå dyner (sanddyner som inte vandrar).

Finländsk forskning har också påvisat att växtligheten

Tarkkana myös punalehtiruusu ja tarhakurturuusujen kanssa

Suomessa kasvaa vieraslajina myös Keski-Euroopan vuoristosta peräisin olevaa punalehtiruusua, joka leviää kurturuusun taapaan arvokkaihin perinneympäristöihin. Se viihtyy erityisesti lajistollisesti arvokkailla kallioalueilla.

Kurturuususta on jalostettu tarhakurturuusuiksi kutsuttuja lajikkeita. Tarhakurturuusujen pitäminen on sallittua, mutta osan lajikkeista on todettu voivan levitä luontoon kurturuusun tavoin.

Sekä istutettuja punalehtiruusua että tarhakurturuusuja tulee pitää silmällä luontoon leviämisen estämiseksi. Kiulukat kannattaa kerätä pois, ennen kuin linnut ehtivät niihin käsiksi. Vierasperäisiä ruusuja ei saa päästää karkaamaan ympäristöön.

Itämeren rannikon hiekkadyneillä kurturuusu voi myös aiheuttaa merkittäviä muutoksia maaperän ravinnetasapainoon sekä mikrobiyhteisöjen rakenteeseen. Muutokset voivat vaikuttaa koko rantaekosysteemin toimintaan ja rakenteeseen. On mahdollista, että karuun maaperään totuneet alkuperäislajimme eivät pysty elämään kurturuusun rehevöittämällä rannoilla.

Nämä tutkimustulokset kuvastavat, miten moninaisia vaikutuksia vieraslajeilla voi olla alkuperäislajistoon ja paikallisen ekosysteemin toimintaan. Näiden syiden vuoksi kurturuusun kaksi muotoa, punakurturuusu (*Rosa rugosa* f. *rugosa*) sekä valkokurturuusu (*Rosa rugosa* f. *alba*), on säädetty kansallisesti haitallisiksi vieraslajeiksi.

Vieraslajien käsittelyä ohjaa lainsäädäntö

Vieraslajeja koskevan EU:n ja kansallisen EU:n ja kansallisen lainsäädännön tavoitteena on estää haitallisten vieraslajien leviämistä ja vähentää niiden haittavaikutuksia. Osa haitallisista vieraslajeista aiheuttaa niin suurta haittaa, että niiden leviämisen estäminen edellyttää tiukkoja toimia joko koko EU:n alueella tai kansallisesti Suomessa. Näistä lajeista on säädetty erikseen EU:n ja kansallisessa vieraslajiasetuksessa. Tällaisia lajeja kutsutaan haitalliseksi säädettyiksi vieraslajeiksi.

Näitä EU:n tai kansalliseen vieraslajiluetteloon lukeutuvia lajeja ei saa päästää ympäristöön, tuoda maahan, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, välittää, saattaa markkinoille, myydä tai muuten luovuttaa. Maanomistajalla on myös velvollisuus hankkiutua eroon näistä lajeista maillaan. Kurturuusu on säädetty kansallisesti haitalliseksi vieraslajiksi, joten sitä koskevat kaikki edellä mainitut kiellot.

Ennen kuin jokin laji säädetään haitalliseksi vieraslajiksi, tehdään laajasti asiantuntijaselvityksiä, riskinarviointoja ja tutkimusta. Lisäksi edellytyksenä on, että EU:n tai kansalliseen vieraslajiluetteloon lisääminen ehkäisee lajin aiheuttamia haittoja. Sekä EU:n että kansallista vieraslajiluetteloa päivitetään toistuvasti.

Mitään vieraslajia ei saa päästää luontoon

Kaikkia vieraslajeja koskee ympäristöön päästämisen kielto. Puutarhaharrastajan kannalta viesti on selkeä:

Häll även daggrosen och rugosarosorna under uppsikt

Daggrosen, som växer vild i Mellaneuropas bergstrakter, förekommer allmänt i Finland. I likhet med vresrosen sprider den sig också i värdefulla kulturmiljöer. Den trivs speciellt på bergsområden som är värdefulla på grund av deras speciella artrikedom.

Rugosarosor är framförädlade med vresrosen som den ena föräldern. De rosorna omfattas ännu inte av något förbud, men en del av sorterna har konstaterats kunna sprida sig i naturen på samma sätt som vresrosen.

Planterade daggröror och rugosarosor bör hållas under uppsikt så att de inte sprider sig ut i naturen. Ett sätt är att plocka bort nyponen innan fåglarna hittar dem. Rosor av främmande ursprung får inte tillåtas att rymma ut ur den egna täppan.

under vresrosbuskar är betydligt glesare, mindre förekommande, än under ursprungsbuskar. Däremot finns där rikligt av icke förmultnade växtdelar. Man förmodar att de främmande arternas kemiska sammansättning är så pass avvikande att våra nedbrytningsorganismer och våra övriga växtarter inte har anpassat sig till dem.

Vresrosen kan också åstadkomma betydliga förändringar i jordmånens näringsbalans och i mikroflorans struktur på sanddynerna. Förändringarna kan inverka på strandens ekosystem, dess aktivitet och struktur. Det är fullt möjligt att de av våra ursprungsarter som har anpassat sig till en karg livsmiljö inte kan fortsätta leva på stränder som vresrosen har eutrofierat.

De här forskningsresultaten är alla tecken på hur mångsidig inverkan främmande arter kan ha på ursprungsarter, likaså på det lokala ekosystemets aktivitet. Av de här orsakerna har vresrosens två former, den röda (*Rosa rugosa* f. *rugosa*) och den vita (*Rosa rugosa* f. *alba*) klassificerats som en nationell invasiv främmande art.

Hanteringen av främmande arter styrs av gällande lagar

EU:s direktiv rörande främmande arter, EU:s nationella lagar och vår nationella lagstiftning har alla samma mål, att förhindra främmande arter att sprida sig och att minska deras skadeverkningar. En del av de invasiva främmande arterna åstadkommer så pass stor skada att det krävs stränga åtgärder för att hindra att de sprids, antingen inom hela EU eller nationellt i Finland. För sådana arter har det stipulerats speciella regler inom EU och i den nationella förordningen om främmande arter. De kallas skadliga invasiva arter.

Ovannämnda arter får inte spridas i omgivningen, inte importeras, has i någons ägo, odlas, transporteras, lanseras, förmedlas, säljas eller på annat sätt överlätas. En markägare har också skyldighet att göra sig av med sådana arter på sina områden. Vresrosen har klassificerats som en skadlig invasiv art, alltså omfattas den av alla nämnda förbud.

Innan någon art fastslås som en skadlig invasiv art görs grundliga utredningar av experter, riskbedömningar och forskning. Dessutom krävs det att de skador som arten förorsakar avvärjs i och med att arten införts på EU:s

Termit tutuiksi

Vieraslaji = ihmisen toiminnan seurauksena luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle levinnyt laji

Tulokaslaji = itsenäisesti, ilman ihmisen avustusta uudelle alueelle levinnyt laji

Haitallinen vieraslaji = laji, jonka tuonnin tai leviämisen on todettu uhkaavan luonnon monimuotoisuutta tai siihen liittyviä ekosysteempalveluita

Haitalliseksi säädetty vieraslaji = vieraslaji, jonka haittavaikutukset on todettu niin merkittäviksi, että se edellyttää toimia joko koko EU:ssa tai kansallisesti. Näiden ns. EU:n tai kansalliseen vieraslajiluetteloon lukeutuvien lajien kasvattaminen on kielletty ja kasvustot on lain nojalla poistettava. Lisäksi niitä ei saa päästää ympäristöön, tuoda maahan, pitää hallussa, kuljettaa, välittää, saattaa markkinoille, myydä tai muuten luovuttaa.

Lär dig terminologin

Främmande art = en art som människan oavsiktligt eller med avsikt har introducerat utanför artens naturliga utbredningsområde.

Invaderande art = en art som tagit sig till ett nytt område på egen hand utan människans medverkan.

Invasiv främmande art = en art som har konstaterats hota den biologiska mångfalden eller förorsaka problem i det naturliga ekosystemet.

Skadlig invasiv främmande art = en främmande art vars skadeverkningar har konstaterats vara så pass omfattande att den kräver åtgärder i hela EU eller nationellt. De här arterna som finns i EU:s förteckning eller i den nationella förteckningen är förbjudna och bestånden bör enligt lagen förstöras. Dessutom får man inte låta dem komma ut i omgivningen, inte importera, hålla i sin ägo, transportera, förmedla, lansera, sälja eller överlåta på något annat sätt.

Vieraslajit.fi -kanava

Luotettavan asiantuntijatiedon sivusto. Apua vieraslajien tunnistamiseen ja vinkkejä torjuntaan.

Webbplatsen <https://vieraslajit.fi>

Webbplatsen är en pålitlig källa, gjord av experter. Ger god hjälp vid identifiering av arter och tips på hur man kan bekämpa. Numera också helt på svenska.

riippumatta siitä, ovatko lajit EU:n tai kansallisessa vieraslajiluettelossa vai eivät, mitään vieraslajia ei tule päästää karkaamaan luontoon. Siksi kaikkia puutarhan kasveja kannattaa pitää silmällä leviämisen varalta. Vierasperäisten ruusujen kiulukat kannattaa kerätä pois – ja kokeilla vaikkapa ruusunmarjahillon valmistusta!

Kasvatustieteellön mukaisesti kurturuusukasvustot on poistettava pihoista ja puutarhoista. Kurturuusun torjunta vaatii kuitenkin aikaa ja sinnikkyyttä. Kasvustot on mahdollista hävittää esimerkiksi näivettämällä, kaivamalla tai peittämällä kasvusto. Koska kurturuus voi levitä juurakon palasista sekä siemenistä, on kasvijätteen hävittämisessä ja maa-ainesten käsittelyssä oltava erityisen huolellinen.

Etenkin laajojen kurturuusukasvustojen hävittämiseen kaivataan kuitenkin myös uusia kustannustehokkaita torjuntamenetelmiä. Luonnonvarakeskuksessa tutkitaan parhaillaan vesakontorjunnassa käytetyn purppuranahakasien (*Chondrostereum purpureum*) tehoa kurturuusun torjunnassa.

förteckning eller på den nationella förteckningen om invasiva arter. Både EU:s förteckning och den nationella förteckningen uppdateras fortgående.

Främmande arter får inte släppas ut i naturen

Ingen främmande art får släppas ut i omgivningen. För en trädgårdsodlare är beskedet helt klart: oberoende av om en art finns i EU:s förteckning eller i den nationella förteckningen eller inte, handlar det om en i landet främmande art får man inte låta den att smita ut i naturen. Därför bör alla trädgårdsväxter hållas under uppsikt så att de inte rymmer. De nypon som rosor av främmande ursprung producerar bör helst samlas in, man kan ju prova på att göra nyponpulver och nyponsylt!

Enligt odlingsförbudet bör bestånd av vresrosor utrotas på gårdar och i trädgårdar. Bekämpandet kräver ändå både tid och uthållighet. Man kan svälta ut beståndet, alltså få det att förtvina, gräva upp eller täcka över det. Eftersom vresrosen kan föröka sig genom små rotbitar och från frön bör man vara synnerligen noggrann när man gör sig av med växtrester eller jordmaterial.

För att utrota stora vresrosbestånd behövs ändå nya och kostnadseffektiva utrotningsmetoder. Vid naturresurstitutet Luke undersöker man som bäst om svampen purpurskinn (*Chondrostereum purpureum*), som används vid slybekämpning, också kunde vara effektiv i bekämpningen av vresros.

Kurturuususta ja sen torjunnasta löytyy artikkeleita myös aiemmista numeroista:

Om vresrosen och hur den bekämpas finns också artiklar i Rosenbladets nummer:

3/2019, s. 46

1/2020, s. 20 – 27

2/2020, s. 24 – 31

2/2021, s. 22 – 25 ja/och 30 – 31

Kaikki nämä on luettavissa osoitteessa <https://ruusueura.fi> / Alla artiklar kan läsas på Rosensällskapets webbplats, <https://ruusueura.fi>

Lutherin ruusutarha

Talvi oli todella haastava ja puutarhamme ruusuja kuoli paljon. Toukokuussa ja kesäkuun alussa kuolleiden ruusunoksien ja -runkojen raivaaminen työllisti minut täysin. Puutarhamme on koeala, jonne istutan ruusuja katsoakseni, selviävätkö ne ilmastossamme usein vähälumisella III -vyöhykkeellä. Viime talvi osoitti, ettei monikaan niistä pärjää näin haasteellisissa olosuhteissa. Monet moderneista pensaruusuista, niiden joukossa myös useita Austin -ruusuja menehtyi. Myös osa puutarhassamme pitkään viihtyneistä kerrankukkivista historiallisista ruusuista paletui ja ne oli leikattava maata myöten. Varmaankin moni niistä nousee uusin juuriversoin, mutta tämän vuoden kukinta menetetään.

Avointen puutarhojen päivän kukinta jäi aina luotettavien spinosissimaruusujen ja suomalaisten löytöruusujen vastuulle. Niitä täydensivät pionit, akileijat ja muut perennat, joiden ansiosta piha oli viihtyisä ja edustava. Tänä vuonna sää näytti huonomman puolensa. Päivä oli pilvinen ja tasaisin väliajoin sataa ropsautti. Olimmekin pystyttäneet ”juhlateltan”, jossa tyttäreni Maria piti suosituksi muodostunutta pop-up -kahvilaa. Siellä vierailijoille tarjoutui tilaisuus istahtaa mukavasti nauttimaan kupillinen kahvia hyvän kotonaleivotun kera. Esittelin niin ikään teltassa Fiskarsin puutarhatyökaluja, jotka kiinnostivat monia. Eräillä olikin niistä jo aiempaa kokemusta. Luonnollisesti myös Ruususeuran materiaalia oli asetettu esille.

Ajankohdasta ja sadesäästä huolimatta vierailijoita tuli tasaisena virtana, 150 kaikkiaan. Eikä pelkästään lähiseudun väkeä, vaan ruusuista kiinnostuneita saapui kauempaakin. Kuten tapana on, tunnelma oli hyvä ja puhuttavaa riitti. Yksi ja toinen osti ruusuntaimen kotiinviemisiksi. Kenties joku jopa sai ruusukuumetartunnan?

Pikku-Visalan Ruusupiha

Kesäkuun alussa, kun helteet alkoivat, myös ruusujen kukinta alkoi vauhdilla. Avoimeen puutarhapäivään mennessä oli juhannus- ja suvuruusujen kukinta melkein ohi. Mutta onneksi osa ranskanruusuista ja tarhakurturuusuista oli upeasti kukassa ilahduttaen puutarhan vierailijoita. Kävijöitä oli 47 ja paljon kysyttiin ruusuista ja niiden kasvatuksesta ja haasteista. Kerroin, että talven jäljeltä täytyy ruusuista leikata aika paljon paletuneita ja kuivia versoja pois, mutta onneksi ruusut ovat aika kestäviä ja työntävät uusia alkuja maasta. Kuvien ruusut ja paljon muita oli puutarhapäivänä kukassa.

Garduellis

Loviisassa varhaisimmat ruusut kukkivat poikkeuksellisen varhain ja nopeasti. Toisaalta juhannusta edeltävänä viikonloppuna ryhmäruusut vasta heräilivät. Onneksi pionit panivat parastaan ja aukoivat kilvan nuppujaan. Varsinaisen tapaus ja onnenkantamoinen kuitenkin oli se, että edellisvuonna istutettu Ilmari Rautio avasi ensimmäisen nuppunsa!

Luthers rosengård

I år var den nationella dagen för öppna trädgårdar ovanligt tidig, 16.6. Vintern var verkligt utmanande och förorsakade en omfattande rosdöd i vår trädgård. Under maj och början av juni var jag fullt sysselsatt med att städa bort stora mängder döda stammar och skott. Vår trädgård är ett försöksfält där jag planterar rosor för att se om de klarar vårt klimat i odlingszon 3 med ett ofta dåligt snötäcke. Den gångna vintern visade att många rosor inte klarar så här utmanande förhållanden som den gångna vintern var. Många moderna buskrosor, bland dem också flera Austin-rosor överlevde inte vintern. Också många engångsblommade historiska rosor som funnits länge i trädgården frös ner till markytan och fick klippas ner radikalt. Visserligen kommer många upp med nya skott, men blomningen uteblev i år.

För den öppna trädgårdsdagen föll ansvaret för rosblomningen på de alltid pålitliga spinosissimarosorna och de finska fyndrosorna. De kompletterades väl av pioner, aklejer och andra perenner som gjorde trädgården njutbar och presentabel.

I år visade sig vädret från en lite sämre sida. Det var molnigt hela dagen och med jämna mellanrum kom det små regnskurar. Vi hade därför satt upp ett s.k. ”partyält” där min dotter Maria hade ett pop-up café som blev populärt. Där kunde besökarna sitta väl skyddade för regnet och njuta av en kopp kaffe med gott hembakt tilltugg.

I tältet presenterade jag också FISKARS trädgårdsredskap som intresserade flera. Många hade goda erfarenheter av att använda dem. Naturligtvis fanns också rikligt med Rosensällskapets informationsmaterial framme.

Trots den tidiga tidpunkten för den öppna trädgårdsdagen och regnvädret kom det över 150 besökare i en jämn ström under dagen. Besökare kom inte bara från närområdet utan också längre ifrån, en del enkom för att se rosorna. Som vanligt var stämningen god och det fanns gott om saker att diskutera. Och många besökare hittade också någon ros att köpa med sig av de jag hade till salu. Kanske någon till och med blev smittad av rosfebern?

Rosgården på Pikku-Visala

I början av juni, när den heta perioden slog till, satte också rosorna igång med en väldig fart. När det var dags för Öppna Trädgårdar 16 juni hade både midsommarrosen och 'Poppius' nästan blommat ut. Lyckligtvis stod en del av gallicarosorna och rugosorna i sin bästa blomning och kunde glädja besökarna i trädgården. De 47 besökarna frågade en hel del om rosor, hur man sköter dem och vilka utmaningar de bjuder på. Jag berättade att man måste klippa bort en stor mängd torra, frusna och skadade grenar efter vintern, men tursamt nog är rosor rätt så hårdiga och sticker upp nya skott från roten. Rosorna på de bifogade bilderna och flera andra blommade på trädgårdsdagen.

1. 'Troubadour'

2. 'James Mason'

3. 'Katri Vala'

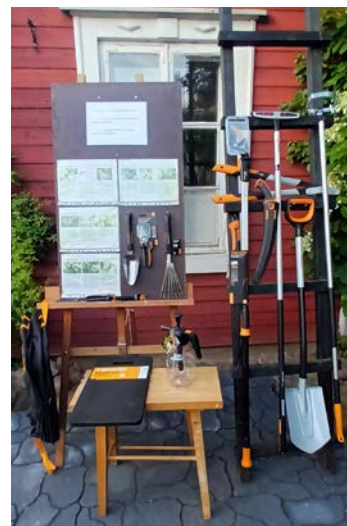
4. 'Hansa'

5. 'Belle Cathrine' alias Mustialanruusu vielä nuppuvaiheessa. / 'Belle Cathérine' alias Mustialarosen, ännu i knopp.

6. Ilmari Rautio paljasti värinsä. / Ilmari Rautio avslöjade sin färg.

7. Fiskarsin tuotteiden esittely. / Fiskars produkter hade sin egen utställningsplats

Tapahtumapäivä vakiintuu heinäkuulle

Koska tämän kesän tapahtuma järjestettiin jo ennen juhannusta, ehti moni etukäteen pohtia, matavatko ruusut lainkaan kukkia h-hetkellä. Ällistytävän varhain alkanut hellejakso "sekoitti pakan" lopullisesti, mutta ainakin eteläsuomalaisissa puutarhoissa riitti ihailtavaa.

Avoimet Puutarha pidetään seuraavan kerran sunnuntaina 6.7.2025 ja vastedeskin aina heinäkuun ensimmäisenä sunnuntaina. Silloinhan Suomessa todennäköisimmin kesä on kukkeimmillaan niin Hangossa kuin Utsjoellakin.

Garduelis

I Lovisa slog de tidigaste rosorna ut ovanligt tidigt och blomningen var snabbt över. Å andra sidan vaknade rabattrosorna först under veckoslutet före midsommar. Turligt nog gjorde pionerna sitt bästa och öppnade sina knoppar som om de haft tävling på gång. Den verkliga överraskningen bjöd ändå fjolårets inköp Ilmari Rautio på, "han" öppnade sin första knopp precis på trädgårdsdagen!

Evenemanget Öppna trädgårdar hålls hädanefter i juli

Eftersom evenemanget i år arrangerades redan före midsommar funderade många rosträdgårdsägare en hel del på om rosorna överhuvudtaget kommer att blomma vid den tidpunkten. Högsommarvärmen som slog till med full kraft alltför tidigt blandade minsann om i kortleken, men åtminstone i trädgårdarna i södra Finland fanns det tillräckligt att beundra.

Öppna trädgårdar arrangeras följande gång söndagen den 6 juli och i framtiden alltid den första söndagen i juli. Vid den tidpunkten är sannolikheten för blomstrande trädgårdar som bäst, både i Hangö och i Utsjoki.

'Celsiana'

Äänestä suosikiruusuasi!

MICHAEL LUTHER teksti/text

Rösta fram din favoritros!

Ruususeuran jäsenet saavat nyt äänestää omaa suosikkiruusuaan. Ruusunlehden numerossa 2/2024 julistimme Vuoden suosikkiruusu -kilpailun ja esittelimme samalla kilpailun säännöt. ensi vaiheessa pyysimme ehdotuksia suosikiksi. Saimme yhdeksän ehdotusta. Niistä hallitus on valinnut viisi "loppukilpailijaa", jotka esittelemme tässä. Kiitos kaikille ehdotuksensa lähettäneille.

Nyt on ruususeuranjäsenten tehtävänä siis valita näistä viidestä ruususta "Vuoden 2025 suosikkiruusu." Äänestää voi kolmella eri tavalla:

sähköpostin kautta: hallitus@ruususeura.fi

kirjeitse: Suomen Ruususeura, Itäinen Härkäkuja 9, 02580 Siuntio

Fb -ryhmässä: Ruusukeskustelua

Jokainen saa äänestää avin kerran. Jäsenyys tarkistetaan. Äänen pitää olla perillä viimeistään 15.12.2024. Tulos julkaistaan Ruusunlehden numerossa 1/2025 samalla, kun esitellään Vuoden Ruusu 2025.

'Celsiana'

Ruusun on jalostanut J.M. Cels Belgiassa 1750. Se kuuluu Damascena-ryhmään. Sillä on suhteellisen jäykät varret, joten pensas on pystykasvuinen. Se kasvaa puolitoistametriseksi, melko tiiviiksi pensaaksi, jossa on kohtalaisesti erikokoisia piikkejä, Lehdistö on vaalean vihreä. Kukkii kerran edellisvuosien versoilla kesä - heinäkuussa

I Rosenbladet 2/2024 utlyste Rosensällskapet en tävling om vilken ros som är populärast bland våra medlemmar. I tidningen publicerade vi också regler för hur tävlingen går till. I första skedet bad vi om förslag på favoritrosor. Vi fick in nio förslag. Tack till alla som skickade in förslag. Bland dem har styrelsen valt fem "finalister" som presenteras här.

Det är nu upp till Rosensällskapets medlemmar att bland de här fem rosor rösta fram "Årets favoritros 2025." Man kan rösta på tre olika sätt:

via e-post: hallitus@ruususeura.fi

via brev: Finska Rosensällskapet, Östra Oxgränden 9, 02580 Sjundeå

via Fb -gruppen: Ruusukeskustelua

Varje medlem får rösta en gång. Medlemskapet kontrolleras. Rösterna bör vara framme senast 15.12.2024. Resultatet publiceras i Rosenbladet 1/2025 jämsides med presentationen av Årets ros 2025.

'Celsiana'

Rosen är förädlad av J.M. Cels i Belgien 1750. Rosen hör till Damascena-gruppen. Busken är upprättväxande med relativt styva stammar och blir ca 1,5 m hög och rätt tät. Måttligt med taggar av varierande storlek. Bladverket ljusgrönt. Engångsblommande på tidigare års ved. Riklig blomningen i juni - juli 3-4 veckor. Blomknoppar eleganta med långa

HEIDI KLUM 'Tan00681'

kolmesta neljään viikkoon runsaasti. Nuput ovat sirot, verholehdet pitkät, kukat kookkaat, löyhästi kerrannaiset ja litteät. Terälehdet aaltoilevat silkinomaiset, heteet näkyvät. Kukan väri on alkuun vaaleanpunainen, haalistuu sitten valkoiseksi. Vahva miellyttävä tuoksu. Ei muodosta kiulu-koita. Tarvitsee suojaa kevätahavalta kolmosvyöhykkeellä.

HEIDI KLUM, 'Tan00681'

HEIDI KLUM on Eversin 1999 jalostama Floribunda-ruusu. Pystykasvuisen pensaan jäykät versot ovat 70 senttimetrin mittaiset. Lehdistö on kiiltävä, tummanvihreä. Tiiviisti kerrannaiset, säännöllisen syvän kuppimaiset kukat sijaitsevat ryppäissä versojen huipussa, ryppäissä on kymmeniä kukkia. Kukkien liilanpunainen väri haalistuu selkeämmin liilan väriseksi, kun kukka vanhenee. Kukinta heinäkuun alkupuolelta myöhäissyksyyn. Tuoksu heikko - keskivahva. Kolmosvyöhykkeessä pärjää talvet tyydyttävästi, joskin palttuu lumirajaan tai suojauksen tasolle. Talvisuojaus tyvimullituksella ja mahdollisesti lisäsuojauksella suositellaan.

'Hurdal'

Norjalainen löytöruusu, joka kuuluu Villosa-ryhmään. Tullut alunperin Giessenistä Saksasta papin pojan mukana Hurdalenin Norjaan 1800-luvulla. Pensas kasvaa erittäin vahvoilla versoilla, jotka voivat olla yli kaksimetriset. Uudet versot ovat vihreitä, vanhemmat harmaita. Varsi on pysty, vahva ja tukeva. Muodostaa harvan pensaan, jossa on muutama vahva varsi ja runsaasti pieniä oksia. Lähes piikitön, lehdistö keskivihreä. Kerran edellisvuosien versoilla kukkiva. Kukinta kesä - heinäkuussa kolmesta neljään viikkoa. Lämpimäältä viiden - seitsemän sentin suuruiset kukat ovat muutaman kukan tertuissa tai yksistään ja väriltään erittäin

foderblad. Blommorna är stora, löst fyllda och flata, silkesliknande veckade kronblad, ståndare synliga. Blomfärgen först rosa, bleknar till vitt. Doften är stark och behaglig. Bildar inte nypon. Behöver skydd mot vårsolen i zon tre.

HEIDI KLUM, 'Tan00681'

HEIDI KLUM är en floribunda förädlad av Evers 1999. Rosen växer med styva upprätta stammar till ca 70cm. Bladverket är glansigt, mörkgrönt. Blommorna kommer i klasar på upp till ett tiotal i toppen på skott och sidogrenar. Blommorna är tätt fyllda, väl sammanhållna, regelbundna och djupt skålformade. Blomfärgen är rödlila och bleknar något till tydligare lila när blomman blir äldre. Blomning från första halvan av juli till senhösten. Doft svag eller måttlig. I zon tre har vinterhårdigheten varit tillfredsställande med en nedfrysning till snötäcket eller vintertäckningen. Vintertäckning med rothalsmyllning och eventuellt något till rekommenderas.

'Hurdal'

Norsk fyndros som räknas till Villosa-gruppen. Härstammar ursprungligen från Giessen i Tyskland. Rosen kom med en prästson till Hurdalen i Norge på 1800-talet.

Rosen växer med synnerligen kraftiga årsskott som kan vara över 2 m höga. Årsskotten är gröna, äldre stammar grå. Stammen är upprätt, kraftig och stabil. Rosen bildar en gles buske med några få stammar med rikligt smågrenar. Rosen är nästan helt taggfri. Bladverket medelgrönt. Engångsblommande på tidigare års ved. Blomning i juni - juli 3-4 veckor. Blommorna i klasar om några eller enstaka, 5-7 cm i diameter, synnerligen dekorativa, rosafärgade och håller en vacker skålform, nuckar något. Doften medelstark. Mot hösten bildas sparsamt med stora, lurviga, roströda,

'Hurdal'

kauniin vaalean punaiset. Ne säilyttävät kuppimuotonsa hyvin, nuokkuvat jonkin verran. Tuoksu keskivahva. Syksyllä muodostuu jonkin verran kookkaita, karvaisia, ruosteenpunaisia ja pitkulaisia kiulukoita. Juurivesoja kasvaa jonkin verran. Uudet versot voivat helposti paleltua talven aikana, vanhemmat varret kestävät paremmin. Talvenkestävyyttä voidaan parantaa suojaamalla kevätahavalta. Ruotsissa on ilmoitettu talvenkestäväksi vyöhykkeelle 7. Terve ja helppohoitoinen ruusu.

'Louise Bugnet'

Ruusu on kanadalaisen G. Bugnetin vuonna 1960 jalostama. Kyseessä on tarhakurtturuusu, joka poikkeaa muista tarhakurtturuusuista siinä, että se on piikitön. Ruusun harmaat pystykasvuiset versot muodostavat puolestatoista kahteen metriin ulottuvan pensaas. Lehdistö on tyypillinen rugosaryhmälle. Kukinta alkaa kesäkuun puolivälissä kolmosvyöhykkeessä saman vuoden versoilla. Ensimmäinen kukinta on runsas. Kukkii uudestaan myöhäissyksyyn saakka. Kukat, läpimitaltaan kahdeksasta kymmeneen senttiin, ovat kerrottuja, ensin kuppimaisia, sittemmin litteitä, pystykasvuisia. Niiden väri on kirkkaan valkoinen, mutta uloimpien terälehtien ulkosivu on tummanpunainen nuppuvaiheessa ennen kuin kukka avautuu. Selvä tuoksu. Muodostaa kohtalaisesti litteänpöyreitä, kookkaita, oranssinpunaisia

'Louise Bugnet'

avlånga nypon. Bildar måttligt med rotskott. De nya års-skotten avmognar ofta otillräckligt och kan lätt frysa under vintern. Äldre stammar är tåligare. Vinteröverlevnaden kan förbättras med skydd mot vårsolen. Rosen anges hårdig till zon 7 i Sverige. Frisk, lättodlad ros.

'Louise Bugnet'

Rosen är förädlad av G. Bugnet i Kanada 1960. Rosen är en rugosahybrid men skiljer sig från de flesta rugosarosor i att den i praktiken är helt taggfri. Rosen växer med styva upprätta gråa stammar och bildar en ca 150-200 cm hög buske. Bladverket typiskt för rugosa. Blomningen börjar i mitten av juni i zon 3. Det första floret är rikligt. Återblommar till

'Wasagaming'

kiulukkoita. Ruusu on terve. Se muodostaa yksittäisiä juurivesoja. Talvenkestävyys hyvä ainakin vyöhykkeelle 5 ilman suojausta, mutta versoja, joita kevätaurinko on kuivattanut, joutuu usein karsimaan pois. Sopii sekä yksittäispensaaksi että aidanteeseen.

'Wasagaming'

Ruusu on Frank Skinnerin 1939 jalostama. Skinner asui Dropmoressa lähellä Wasagaminin kaupunkia ja luonnon-kaunista kansallispuistoa, ja sai niiltä nimensä.

'Wasagaming' on helppohoitoinen ja kiitollinen ruusu. Sillä on tyypillisiä rugosan ominaisuuksia. Värret ovat vahvoja, pystyyn kasvavia mutta voivat taipua raskaan lehdistön ja kukinnan taakan alla. Versoissa on runsaasti erikokoisia piikkejä. Myös lehdistö on tyypillinen kurttu-ruusuille. Muodostaa tiiviin pensaan, joskin kaksimetri-seksi kasvava ruusu on koulittavissa myös köynnösrusuksi. 'Wasagaming' on edellisvuosien versoilla kerran kukkiva. Kukinta alkaa kesäkuussa ja kestää kolmesta neljään viikkoon. Vaalean punaiset kukat ovat läpimitaltaan kymmensenttiset, syvän kuppimaiset, kerrannaiset ja sijaitsevat muutaman kukan tertuissa. Muutamia kukkia saattaa kehittyä uudestaan syksyllä. Tuoksu on keskivahva. Muodostuu jonkin verran punaisia pyöreitä kiulukkoita sekä yksittäisiä juurivesoja. Talvenkestävyys on hyvä vyöhykkeellä 5 Suomessa. Soveltuu kasvatettavaksi yksittäisenä pensaana ja aidanteessa.

långt in på hösten. Blommar på årets skott. Blommorna 8-10 cm stora, fyllda, först skålformade sedan flata, upprätt stående. Blomfärgen klarvit, men de yttersta kronbladens utsida är mörkröda i knopparna innan blomman slår ut. Doft tydlig. Bildar måttligt med plattrunda stora orangefärgade nypon. Rosen är frisk. Enstaka rotskott. Vinterhårdigheten är god åtminstone till zon 5 utan vinterskydd, men ofta får man gallra bort stammar som vårsolen torkat ut. Passar bra som solitär buske och i häck.

'Wasagaming'

Rosen är förädlad av F.L. Skinner 1939. Frank Skinner bodde i Dropmore nära staden Wasagaming och den natursköna nationalparken runt sjön. När han hade lyckats med sin ros gav han den namnet Wasagaming efter staden. 'Wasagaming' är en lättodlad och tacksam ros. Busken har tydliga rugosadrag. Stammarna är kraftiga, upprätväxande men kan böjas ner av bladverkets tyngd. Stammarna är täckta med olika stora taggar. Busken blir tät. Rosen blir väl två meter hög och kan skolas till en klätterros. Bladverket är typiskt för rugosa. Rosen är engångsblommande på tidigare års ved. Blomningen börjar i juni och fortgår 3-4 vveckor. Blommorna sitter i klasar med några blommor. De rosa blommorna är 10cm stora djupt skålformade, flerdubbla. Tidvis sker en återblomning med ett fåtal blommor på hösten. Doften medelstark. Det bildas måttligt med röda, runda nypon och enstaka rotskott. Vinterhårdigheten är god. Rosen anges hårdig till zon 5 i Finland. En ros värd att satsa på som solitär eller i en häck.

Helsingin paikallisryhmä syksyllä 2024

Helsingin Paikallisryhmän tapaamiset ovat syksyllä Rikhardinkadun kirjastossa kello 17–19 tiistaina

1.10.2024

5.11.2024

3.12.2024

Ohjelma tarkentuu myöhemmin ja siitä ilmoitetaan paikallisryhmän jäsenille sähköpostilla.

Lokalgruppen i Helsingfors hösten 2024

Lokalgruppen i Helsingfors håller sina träffar under hösten den första tisdagen i varje månad klockan 17 – 19 i Richardsgatans bibliotek.

1.10 2024

5.11 2024

3.12 2024

Programmet preciseras senare och sänds till medlemmar i lokalgruppen med e-post.

Jäsenyys pohjoismaisissa ruususeuroissa

Maksa jäsenenmaksu ja ilmoita nimesi ja osoitteesi jäsenrekisterin pitäjille niin saat jäsenyyden alla mainittuihin ruususeuroihin.

Muistathan maksaa euroissa ja käyttää IBAN-koodia niin ei tule ylimääräisiä pankkikuluja. Jäsenmaksu on kunkin maan valuutassa, koska valuuttakurssit vaihtelevat.

Finska Rosensällskapet

Finska Rosensällskapet: 30 euro

IBAN FI46 4055 3120 0331 47

BIC-KOD HELSFIHH

Kontaktperson: Päivikki Vilppula

jasenasiat@ruususeura.fi

Garðyrkjufélag Íslands

Garðyrkjufélag Íslands: 6800 ISK till Garðyrkjufélag Íslands (Íslands trädgårdsförening) + 1000 ISK till Rósaklubbúr

IBAN: IS30 0512 2600 5701 57016 965-39

BIC-KOD: GLITISRE

Kontaktperson: Elin Helga Gunnarsdóttir

gardurinn@gardurinn.is

Medlemskap i de nordiska rosensällskapen

Genom att betala in medlemsavgiften på något av nedanstående konto och meddela namn och adress till medlemssekreteraren blir du medlem i önskat Rosensällskap.

Kom ihåg att betala i Euro och använda IBAN och BIC-Kod så blir det inga bankavgifter. Avgiften står i det egna landets valuta eftersom valutorna fluktuerar.

Norsk Roseforening

Norsk Roseforening: 350 NOK

IBAN: NO60 0530 4408 555

BIC-KOD: DNBANOKKXXX

Kontaktperson: Bente Tangstad Juul

medlem@norskroseforening.no

Svenska Rosensällskapet

Svenska Rosensällskapet: 250 SEK,

Familjemedlemskap 375 SEK.

IBAN: SE19 8000 0815 0569 4446 8336

KOD: SWIFT/BIC: SWEDSESS

Kontaktperson: Ewa Gottberg

kassor@svenskarosensallskapet.se

Suomen Ruususeura ry – Finska Rosensällskapet rf

Perustettu – Grundat 1989

www.ruususeura.fi

Jäsenyydet – Medlemskap

Puutarhaliitto ry

Nordisk Rosenselskab

The World Federation of Rose Societies

Puheenjohtaja – Ordförande

Michael Luther

puheenjohtaja@ruususeura.fi

Taloudenhoitaja – Kassör

Heikki Sinisalo

heisalo@elisanet.fi

Sihteeri – Sekreterare

Margareta Hägg

Puh. 040 551 4272

sihteeri@ruususeura.fi

Jäsenrekisterin hoitaja –

Medlemsansvarig

Päivikki Vilppula

jasenasiat@ruususeura.fi

Puh. 050 372 9454

Seuran julkaisujen tilaukset –

Beställning av

Rosensällskapet's publikationer

tilaus@ruususeura.fi

Verkkosivut – Webbsidorna

Michael Luther

michael.luther@netikka.fi

Facebook ja/och Instagram

Jukka Kallijärvi

jpkarvi@yahoo.co.uk

Puh. 045 884 8686

Nordisk Rosen Information

(NRI) -toimittaja/redaktör

Inger Kullberg

inger.kullberg@kolumbus.fi

Helsingin paikallisryhmä –

Helsingfors lokalgrupp

Maila Klemettinen

Puh. 040 838 1497

mailakle@gmail.com

Oulun paikallisryhmä –

Uleåborgs lokalgrupp

Matti Kulju

Puh. 044 335 7440

m.kulju@kolumbus.fi

Pirkanmaan paikallisryhmä

Pentti Säynväjärvi

Puh. 0400 731 399

pentti.saynavajarvi@gmail.com

Kristiina Kalliojärvi

Puh. 040 760 2720

kristiina.kalliojarvi@kolumbus.fi

Turun seudun paikallisryhmä –

Åbonejdens lokalgrupp

Maarit Kaipainen

Puh. 050 565 8868

maarit.kaipainen@pp.inet.fi

Liittyminen, osoitteenmuutos ja eroamisilmoitus

Hae jäsenyyttä täyttämällä verkkolomake seuran

sivuilla osoitteessa ruususeura.fi/jasenyys/.

Jäsenmaksu vuonna 2024 on 30 €.

Kun muutat, ilmoita jäsenrekisterin hoitajalle vanha

ja uusi osoite mahdollisimman pian, jotta saat

seuraavan Ruusunlehden oikeaan paikkaan.

Eroamisilmoitus lähetetään niinkään jäsenrekisterin hoitajalle.

Tietosuojaseloste on luettavissa Suomen

Ruususeuran verkkosivuilla ruususeura.fi.

Jäsenten tunnussana, joilla pääsee lukemaan

Ruusunlehteä verkossa: **LumoJKK93**

Anslutning, adressförändring och anmälan om utträde

Anhåll om medlemskap genom att fylla i formuläret på

Rosensällskapet's webbplats ruususeura.fi/sv/, Om oss,

Medlemskap. Medlemsavgiften år 2024 är 30 €.

När du flyttar meddela då både din gamla och din nya

adress till den medlemsansvariga så fort som möjligt, för att

Rosenbladet skall nå dig på rätt adress.

Anmälan om utträde sänds också till den medlemsansvariga.

Dataskyddsbeskrivningen i sin helhet finns att läsa på Finska

Rosensällskapet's webbplats ruususeura.fi.

Lösenord för låst material, bl.a. Rosenbladet på webbplatsen:

LumoJKK93

RUUSUNLEHTI • ROSENBLADET • 2/2024 • 37. vuosikerta – årgång • ISSN 1455-8106

Ilmestymisaikataulu – Utgivning

Lehti ilmestyy helmi-, touko-, syys- ja joulukuussa. /

Rosenbladet utkommer i februari, maj, september och december.

Aineisto – Material

Lehteen tarkoitettu aineisto pyydetään lähettämään

1.1., 1.4., 4.8. ja 29.9. mennessä päätoimittajalle.

Tekstit word-tiedostoina sähköpostilla.

Material till tidningen skickas till chefredaktören,

och bör vara henne tillhanda senast 1.1., 1.4., 4.8. och 29.9.

Texter som word-dokument via e-post.

Päätoimittaja – Chefredaktör

ruusunlehti@ruususeura.fi

Ilmoitushinnat – Annonsspriser

(värillinen ja mustavalkoinen)

1/1 sivuilla/sidor 8–45 230 €

1/2 sivuilla/sidor 8–45 150 €

1/1 sivuilla/sidor 46–47 290 €

1/2 sivuilla/sidor 46–47 190 €

Taitto – Ombrytning

Savion Kirjapaino Oy

Paino – Tryck

Savion Kirjapaino Oy, Aleksis Kiven tie 19, 04200 Kerava

www.ruususeura.fi

Ruususeura – Rosensällskapet

[suomenruususeura](https://www.instagram.com/suomenruususeura)

.HV23

PALAUTUSOSOITE – RETURADRESS
Suomen Ruususeura ry
Esikoisentie 7 E 46
00430 Helsinki

'Sekel' Jönköpings rosariossa.

